

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

ŠT. 7, 8

JULIJ ♦ 1951 ♦ AVGUST

LETO 54

Dr. Josip Mantuani:

Zgodovina cerkvene glasbe.

(Dalje.)

Menzuralna glasba.

Ko so začeli urejevati večglasni stavek, se je pojavila kaj kmalu neizbežna potreba, da se izumi taka pisava, ki bi dala posameznim glaskam posebne oblike, katere naj bi naznačevale časovno vrednost vsake izmed njih, to se pravi, da bi se poznalo že na obliki, koliko časa naj traja zadevni ton. Tega dela so se lotili učeni možje, v prvi vrsti matematiki; ti so bili tedanji glasbeni teoretiki. Najpomembnejši so bili sledeči.

Amerus (tudi Aumerus, pravilno Alfred), Anglež iz 13. stoletja.
Aristoteles (to je pisateljsko ime, pravilno morebiti Lambert) iz 12.—13. stoletja.

Elias Salomonis iz 13. stol.

Franke iz Kölna, iz 12.—13. stol.

Franke iz Pariza, iz 12.—13. stol., morebiti istoveten s predidočim.

Guide Châlis (Güi de Šali), iz 12. stol.

Johannes de Garlandija starejši, Anglež, ok. 1190.—1245.

Johannes de Garlandija mlajši, piše ok. 1300 in rabi prvi med teoretiki izraz »kontrapunkt«.

Johannes de Muris, umrl po l. 1351.

Johanes de Grocheo, piše ok. l. 1300.

Marchettus de Padua, piše med l. 1247 in 1309.

Petrus de Cruce (ali Petrus Picardus), teoretik in skladatelj, dela ok. l. 1250.

Petrus palma otiosa (= Peter, znastveni delavec), cistercijan, piše l. 1336.

Philippus de Vitry, škof v Meauxu (Môju), ok. l. 1290 do 1361; je opustil kontrapunktiranje danega tenorja.

Robert de Handlo, Anglež, piše l. 1326.

Walter Odington, piše ok. l. 1300.

Razen teh je še dolga vrsta brezimnih spisov in manj pomembnih pisateljev, v kolikor so znani dosedaj. Kako so postopali ti učenjaki?

V prvi vrsti so se temeljito bavili z matematičnim razmerjem posameznih tonov med seboj. Na tej podlagi so določali konsonance in disonance ter dajali navodila, kdaj je rabiti eno ali drugo pri skladanju. Ker so pa bili ti možje učenjaki in so se držali priučenih starih, grško-hele-nističnih nauk, posebno Pitagorovih načel, so proglasili oktave, kvinte in kvarte za konsonance. Pozneje okoli konca 13. ali v začetku 14. stoletja so ločili popolne in nepopolne konsonance; popolnim so prištevali (kakor n. pr. Filip Vitryjski) primo, kvinto in oktavo, nepopolnim pa veliko in malo terco ter veliko in malo seksto; vse druge intervale označujejo kot disonance. Pri vseh teoretikih te dobe (ok. 1300) veljajo pravila za dvoglasne kompozicije. Začetek in zaključek sta morala biti v popolni konsonanci. Disonance so bile dovoljene samo v prehodu in v takih slučajih, kadar je bilo več not proti eni; vse disonance je bilo treba razrešiti v konsonance. Po dve popolni ali nepopolni konsonanci si sprva nista smeli slediti; a Filip Vitryjski dopušča že dve nepopolni konsonanci drugo za drugo. Protikretno glasov priporočajo vsi teoretiki. — Za troglasni stavek je bilo pozneje pravilo, da bodi tretji glas s tenorjem ali z diskantom v konsonancah ter naj se dviga ali pada zdaj z diskantom, zdaj s tenorjem. Pri četeroglasnem stavku so zahtevali, da bodi četrti glas z dvema drugima v konsonancah, ako je s tretjim v disonanci. Vzporedne kvinte in oktave prepovedujejo že vsi vodilni teoretiki te dobe (Janez de Garlandija mlajši, Filip Vitryjski, Janez de Muris). Komponisti so pa pogosto grešili zoper to prepoved. Posamezni glasovi so imeli svoja imena. Vodilni glas je bil »ténor« (= vsebina); drugi se je imenoval »discantus« (= razpev); pri troglasnih skladbah je bil tretji glas »triplum«, pri četeroglasnih pa četrti glas »quadruplum«. Tuptam so nazivali drugi ali tretji glas tudi »motetus«. Pozneje je nosil najnižji glas označbo »contratenor«. — Osnovni glas (ténor) je bil sprva zaje redno iz zaklada gregorianskega koral; a že Filip Vitryjski je začel opuščati kontrapunktiranje ténorja, vzetega iz gregorianskega koral; na njegovo mesto je stopil izvorni tenor zadevnega skladatelja, ali pa je dala ljudska pesem vodilni (osnovni) glas za novo skladbo.

Prva in temeljna zahteva, ki jo je stavila ta doba za vsak napev, bodisi osnoven bodisi spremljajoč, je bila, da mora biti peven. Temu načelu so se morali podrežati tudi glasovi, ki so jih igrali na glasbilih.

Tako so postajale skladbe za cerkveno porabo čimdalje težavnejše za izvajanje, posebno, ako so jih hoteli peti točno in čisto. Take skladbe so se morale napisati, da jih je bilo mogoče izvajati v raznih krajih

točno tako, kakor so bile zamišljene. To je bilo mogoče izvesti z glasbenimi znaki (glaskami, notami), ki so določali absolutno višino tona in dali možnost, da so prišli pravi in zahtevani glasovi (toni) na določenih mestih vkupe in se strnili v nameravani sozvok (akord). V to svrhu je bilo treba pri notah značilnih oblik, ki so kazale, koliko časovne trpežnosti je v posameznih glaskah: dočim je trajala ena po več taktovnih enot, je bila druga neprimerno krajša. Ker je torej imela vsaka glaska po svoji obliki natančno odmerjeno časovno vrednost, so imenovali to vrsto glasbe »merjeno« ali »menzuralno«, v nasprotju s koralno, ki v posameznih glaskah ni imela izvestno določene časovne vrednosti. In prav ta stran večglasja, ki je samo vnanjost in sredstvo v dosego višjega smotra, se je razvila do neverjetne zamotanosti. Zato se s tem starejšim poglavjem ne bomo pečali podrobno, vsaj za dobo od 12. do 15. stoletja ne. Nauk o menzuralni pisavi tedaj ni bil še ustaljen in zato so razni teoretiki tolmačili pomen posameznih not in posebno njihovo medsebojno razmerje dokaj samovoljno.

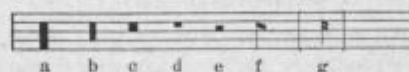
Takta niso poznali v našem smislu kot osnovno časovno enoto, ampak le trostopnost in dvostopnost ritmičnega gibanja. Vendar bomo govorili zanaprej o »taktu«, ker smo tako vajeni.

Rabili so, kakor mi, trostopni in dvostopni »takt«, to se pravi, časovne razpredelbe s tremi ali dvema osnovnimi enotami. Skladbe so označevali v začetku s posebnimi znaki kot tro- ali dvostopno po ritmu. Ti znaki so imeli različne oblike, odvisne od samovolje posameznih teoretikov; tako n. pr. rabi Filip Vitryjski /// za trodobni, a // za dvodobni »takt«; Ivan de Muris piše: \square in \square ; spet drugi: \odot in \odot , ali \odot in \odot . Do konca 14. stoletja je vladala samovolja posameznikov.¹⁰

Glaske (note) so bile podobne koralnim, četverovoglate in črne:

Imenovali so jih: 1. »maxima« (t. j. najdaljša); 2. »longa« (dolga); 3. »brevis« (kratka); 4. »semibrevis« (polkratka); 5. »minima« (najkrajša); in — po l. 1300 še 6. »semiminima« (polovica najkrajše). Razen črnih so rabili tudi rdeče note istih oblik, ako so hoteli izpremeniti ritem, ne da bi menjali »taktovski« znak, ali pa, če so hoteli pisati triole. Notnim vrstam odgovarjajo znaki za nehaje (pavze):

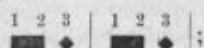

pri a) pavza za najdaljšo noto (maxima), pri b) za dolgo (longa), pri c) za kratko (brevis), pri d) za polkratko (semibrevis), pri e) za najkrajšo (minima), pri f) za polovico najkrajše (fusa), in pozneje še pri g) za četrtinko najkrajše (semifusa).

Zelo zamotano je bilo pravilo za časovno vrednost posameznih not v trodobnem »taktu«. — Ako je sledila kratki noti spet kratka, sta obdržali trodobnost, to se pravi vsaka kratka je vsebovala po tri polkratke:

Ako je pa sledila kratki polkratka, je izgubila kratka tretjino časovne vrednosti in polkratka je izpopolnila trodobje:

¹⁰ Prim. Cerkv. Glasbenik, 1893, str. str. 66.

to so imenovali »okrnjenec« (imperfectio). In podobnih šikan je bila še precej dolga vrsta.

V 16. stoletju so pa imeli vobče že dokaj jasno notno pisavo, ampak konservativnost se ni mogla še popolnoma osvoboditi starih ostankov, posebno pri »ligaturah« (tako so se imenovala notne skupine, ki so se izvajale v eni sapi). —

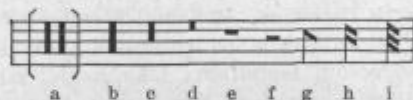
Vsakemu glasbeniku in prijatelju glasbe se prav lahko nameri, da mora sestaviti iz posameznih glasov kakše kompozicije 16. ali 17. stoletja moderno partituro. Za ta slučaj bom zabeležil vsa bistvena pravila menzuralne teorije 16. stoletja.

1. Note so štirivoglate, a ne več črne, ampak »votle« — do treh najmanjših časovnih vrednotič. Oblike so take:

2. Nehaji ali pavze.

Vsaki noti je odgovarjala pavza iste časovne vrednosti. V 16. stoletju so pa opustili pavze za največje časovne vrednosti, a so dodali eno za najmanjšo časovno dobo, ker so začeli rabiti tudi manjše, oz. hitrejše note

Najdaljša nota (maxima) nima lastne pavze; ako je treba staviti kdaj tako pavzo, se piše glavna ali splošna pavza (pausa generalis): dve potezi, idoči skozi tri prostore peteročrtnega sistema (glej gori pod a). — Za dolgo noto (longa) veljata dve obliki pavze; če naj odgovarja tročasni noti, to se pravi, ako obsega longa tri kratke (breves), se piše ena skozi tri prostore idoča poteza (glej gori pod b); če pa velja za dvočasno noto (= 2 breves), se piše poteza idoča skozi dva prostora (glej gori pod c). Izvzemši vnanjo obliko zadnjih treh pavz, odgovarjajo ostale pavze našim današnjim: pod d za eno brevis (po naše: dve celi noti), pod e za eno semibrevis (po naše: za eno celo noto), pod f za eno minimo (po naše: polovno noto), pod g za eno semiminimo (po naše: za četrtinsko noto), pod h za eno fuso (po naše: za osminko noto) in pod i za eno semifuso (po naše: za šestnajstinsko noto).

3. Taktovska znamenja.

Prav za prav bi — formalno — ne smeli govoriti o taktu, ampak le o znamenjih za časovno razporedbo, dasi se bisto krije z našim taktom. V začetku so imeli veliko množino takih znakov, a so jih začeli opuščati v prvi polovici 16. stoletja; konservativni glasbeniki so se jih pa vendar posluževali še dalje. Večinoma velja osnovna mera za noto brevis in po tej se ravnajo vse druge. Ako je ta trodobna, sta trodobni tudi maxima in longa.

Za časovno mero note brevis imajo v 16. stoletju dva osnovna znaka: a) \bigcirc , ki se imenuje popolna mera (tempus perfectum) in pove, da ima brevis tri semibreves; b) C , ki se imenuje nepopolna mera in pove, da ima brevis samo dve semibreves v enem taktu. Če so pa hoteli trodobnost razširiti tudi na note nižje vrste, torej doseči, da je imela tudi semibrevis po tri minime, so morali to posebej označiti, kar so dosegli s tem, da so postavili v osnovni znak »piko razširitve« (punctum prolationis: \odot , \odot), ki pove, da ima semibrevis po tri minime. Od minime navzdol pa imamo same dvodobne note. Nastopni pregled bo to pojasnil. Pod znakom:

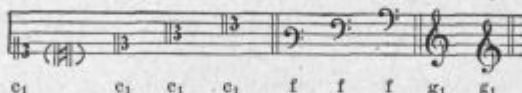
○ ima		3		ali 9		ali 27		ali 81		ali 162		ali 324	
⊖ ima		2		ali 4		ali 8		ali 24		ali 48		ali 96	
○ ima		3		ali 9		ali 27		ali 54		ali 108		ali 216	
⊖ ima		2		ali 4		ali 8		ali 16		ali 32		ali 64	

Poleg teh po svoji starosti posvečenih znakov so pa rabili naprednejši glasbeniki tudi nove, izražene s številkami: $\frac{3}{1}$, to se pravi: brevis ima 3 semibreves, ali 6 minim; $\frac{2}{1}$ pravi, da ima brevis 2 semibreves, torej 4 minime. Znak \ominus je naš alla breve, t. j. brevis ima po dve semibreves a le s polovično časovno vrednostjo; pojo ne torej še enkrat hitreje, kakor nakazuje njihova oblika. Znak $\omin�$ pomeni, da ima brevis tri semibreves polovične časovne vrednosti (torej v resnici le 3 minime).

4. Ključi.

Komponisti stare dobe so rabili večinoma ključe za c_1 in f_1 , le redkokdaj francoski ključ za g_1 in to v pozni dobi. Sledeči pregled bo to pojasnil:

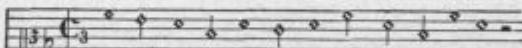
čistot mezzoopr. ali tenor bariton bas subbas violinski ključ

Violinski ključ so uporabljali tudi za sopran, navadno v ženskih zborih, to pa pretežno na drugi črti, zelo redko na prvi.

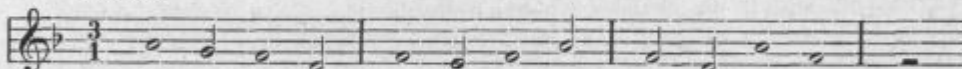
Za prevajanje kompozicij iz menzuralne pisave v našo moderno, podajamo dva kratka, enostavna primera; a) za trodobni takt:

Izvirnik:

E - ru - be - scant, e - ru - be - scant, e - ru - be - scant ...

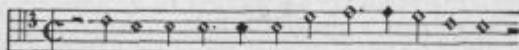
Prevod:

E - ru - be - scant, e - ru - be - scant, e - ru - be - scant ...

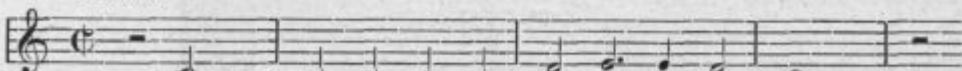
b) za dvodobni takt:

Izvirnik:

Ne for - ta te - ni - ant di - sci - pu - li e - ius

Prevod:

Ne for - te ve - ni - ant di - sci - pu - li e - ius

Pa ni vse tako enostavno v menzuralni pisavi, četudi so neprestano stremili (kakor n. pr. naš Gallus) za tem, da poenostavijo nepotrebne zamotanosti. Dolgo so obdržali še tri vrste not, katerih pomen je za izvajanje drugačen, kakor ga kaže njihova oblika; to so: 1. hemiole 2. triole in 3. ligature.

Hemiole so črne breves (■) ali semibreves (◆), včasih tudi longe (■) in celo maxime (■), toda te dve poslednji že redkokdaj. Namen jim je, izpremeniti ritem, ne da bi bilo treba menjati taktovne znake.

Pravilo. a) Vsaka nota trodobnega takta izgubi s počrtnitvijo svoje oblike eno tretjino časovne trpežnosti, postane torej dvodobna.

♩ = ima ♢ ♢; ako se počrni, ima samo dve, torej: ■ = ○ ○; ritem postane torej dvostopen.

b) vsaka nota dovostopnega takta izgubi s počrtnitvijo eno četrtno svoje vrednosti, postane torej trodobna.

♩ = ima ♢ ♢; ako se počrni, ima samo eno in pol (♩·), oz. tri ♢ ♢ ♢; torej: ■ = ○.

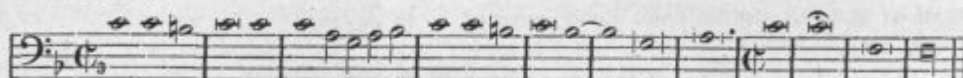
Primer za slučaj pod a), to je: za hemiole v trodobnem taktu:

Izvirnik:

Qui pas - sus es pro nobis - - -, mi - se - re - re no - bis. Amen, Amen.

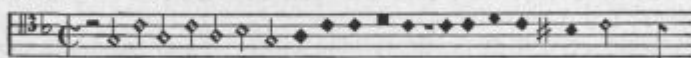
Prevod:

Qui passus es pro nobis - - - -, mi - se - re - re no - bis. A - men, A - men.

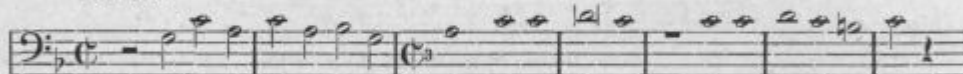
Primer za slučaj pod b), to je: hemiole v dvodobnem taktu:

Izvirnik:

At il-li ma-gis cla-mabant: Tol-le, tol-le, cru-ci-fi-ge e - um.

Prevod:

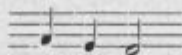

At il-li ma-gis clama - bant: Tol-le, tol-le, cru-ci-fi-ge e - um.

Triole so imele približno tak osnovni pomen, kot ga imajo dandanes, a predstavljajo vkupe višjo časovno vrednoto. Označene so s številko 3 nad seboj. Navadno so v obliki semiminime in se pišejo tako:

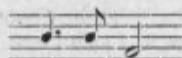
a veljajo časovno za celo noto (○), ne za ♩. V našo pisavo se morajo prevesti tako-le:

to se pravi: v tem slučaju imamo pred seboj hemiolizirane minime; prvi dve obdržita brezizjemno i svojo obliko i časovno vrednost, zadnja pa se podvoji. Triola je mogoča tudi v drugi obliki, n. pr.

in to se mora prevesti tako:

(Dalje prihodnjič.)

Oficij pri trapistih.

Zares nekaj krasnega v velikanski družini udov svete Cerkve je to, da jo krasi toliko redov, družb (kongregacij) in drugih ustanov, ki se sicer med seboj bistveno ne razlikujejo, ker je končni cilj vseh vendar samo Bog; le pota, ki jih hodijo, so različna.

Slovenci imamo med mnogimi samostani tudi trapistovskega v Rajhenburgu ob Savi. Letos preteče petdeset let, odkar so se naselili v starem gradu izgnani francoski menihi. Iz svoje domovine so morali bežati že l. 1880. in razkropili so se na vse strani. Ker pa le niso mogli tako kmalu nazaj v svoje samostane, se jih je nekaj odločilo, da se za vedno naselijo v tujini. In tako so spomladi l. 1881. ustanovili samostan v Rajhenburgu. Ob njihovem zlatem jubileju ne bo odveč, če napišem nekaj spominov tudi v »Cerkveni Glasbenik«, saj trapisti večinoma prepejejo svoje življenje in tako imajo vso pravico, da se jih spomni slovenski cerkveno-glasbeni list.

Omeniti moram, da prav za prav trapistov ni več. Hočem reči, ime trapist se službeno ne rabi več. Že papež Leon XIII. je l. 1892. odpravil nekatere njihove prevelike strogosti in jih končno prekrstil iz trapistov v reformirane cistercijane. Potemtakem so rajhenburški menihi bližji »sorodniki« cistercijanov v Stični. Ker pa smo pri nas že bolj vajeni imena »trapist« kot pa »reformiran cistercijan«, mislim da bo bolj umestno, če bom še nadalje imenoval rajhenburške cistercijane trapiste.

Ora et labora, to je geslo trapistov. Ker pa je poglobitna molitev le brevir — pri njih vedno skupni oficij v koru, — hočem na kratko opisati njihovo razdelitev oficija, ki se precej razlikuje od našega rimskega brevirja, in nazadnje, da ne bom predolg, primerjati samo njihove prve večernice (ad primas vespervas) Marijinega vnebovzjetja z našimi rimskimi.

Oficij, ki ga molijo trapisti, je v prvotnem obsegu sestavil že sam sv. Benedikt. (Ne govorim o Marijinem oficiju, ki ga recitirajo vedno recto tono pred vsako kanonično uro, razen zvečer pri kompletoriju, ki ga molijo šele na koncu; tako se začne in konča vsak dan z Marijino molitvijo.) Da bomo laže razumeli te oficije, moramo najprej vedeti razdelitev njihovih praznikov, ki so popolnoma različni od naših rimskih.

1. Sermo maior cum octava.	7. Festum duodecim lectionum.
2. Sermo minor cum octava.	(XII. lect.).
3. Sermo maior sine octava.	8. Festum trium lectionum.
4. Sermo minor sine octava.	(III. lect.).
5. Duae missae maiores (M. M. mai.)	9. Festum commemorationis.
6. Duae missae minores (M. M. min.)	10. Dies ferialis.

Za prvih sedem vrst praznikov je oficij. — z malimi izjemami — vedno enak, vsaj za nočne ure, t. j. za vse tri nočne in ad Laudes. Ob 3 zjutraj začnejo s kanoničnimi urami. (Ob 2 vstanejo in molijo Marijin oficij; do 3 imajo premišljevanje). — Začetek oficija do himna je enak

rimskemu brevirju; pri psalmih se pa spremeni. Molijo najprej 6 psalmov, in na koncu vsakega antifono; zatem verzikelj in potem 4 lekcije, ki jih bere invitator (tisti, ki vodi molitve v koru). Lekcijam sledi vedno rezponzorij, in tako izmolijo tudi drugi nokturen. Vsega skupaj torej 12 psalmov. V tretjem nokturnu je ena antifona in spev (canticum), razdeljen na trikratni Gloria Patri. Zatem zopet štiri lekcije. Vsega skupaj je torej 12 beril. Na koncu dvanajste lekcije molijo Te Deum in opat čita nato evangelij; takoj potem se začnejo hvalnice (Laudes). Te so le v toliko različne od rimskih, da imajo za praznike iste psalme (iste, ki jih imamo mi od nedeljah).

Nočne oficije navadno recitirajo. Le ob velikih praznikih vstanejo že ob 1 ponoči in pojejo vse, celi dve uri. Dnevne ure navadne vedno pojejo, le v poletnem času, ko imajo mnogo dela na polju, jih recitirajo. Razlika z rimskimi horami je v toliko, da se v nedeljo in v ponedeljek deli psalm 118 (ad primam v nedeljo v 4 dele, ad tertiam, sextam in nonam v nedeljo in ponedeljek po 3 dele, torej vsega skupaj 22 delov). Od ponedeljka do sobote ad primam pojejo po 3 psalme od 1—19. Ad tertiam pa od torca do sobote psalm 119, 120 in 121; ad sextam psalm 122, 123 in 124; ad nonam psalm 125, 126 in 127.

Za psalme pri vesperah je zopet ta razlika, da niso nikoli stalni. Vendar pa so vedno samo štirje psalmi in ravno toliko antifon. — Kompletorij je vse leto popolnoma enak; podoben je našemu, ki ga molimo ob nedeljah, vsaj v kolikor se tiče psalmov.

Da bomo lažje razumeli lepoto oficija pri trapistih, bom opisal prve večernice Marijinega vnebovzvetja in na važnejših mestih primerjal razliko v našem brevirju. — Hebdomadarij — duhovnik, ki opravlja tedensko službo — intonira: Deus in adiutorium meum intende (pri zlogu to v besedi adiutorium povzdigne glas) in kor odgovori z enakim glasom (navadno na dominantni). Domine ad adiuvandum me festina, Gloria... Sicut erat... Amen. Tako vse leto, ne da bi kedaj dodejali na koncu Alleluia, ali pa Laus tibi Domine... (v postu). To petje je samo na sebi bolj preprosto kot v rimski liturgiji, vendar pa je izvajanje tega petja mnogo lepše.

Invitator zapoje nato prve besede prve antifone: Assumpta est, sub-invitor, t. j. tisti, ki stoji v koru za invitorjem, zapoje psalm 109. Dixit Dominus v VII. tonu. Po psalmu, ki ga potem kor alternativno poje, zapoje kantor prve besede antifone, (kakor prej invitor) in ves kor nadaljuje. — Pripomniti moram, da se pri trapistih antifone sploh nikoli ne ponavljajo.

Zatem poje prvi v nasprotnem koru (če je invitor v desnem koru, zapoje drugo antifono prior, t. j. drugi predstojnik v samostanu, če je invitor v levem koru, jo pa zapoje subprior, t. j. tretji predstojnik v hiši) prvo besedo druge antifone: Hodie, in prvi za njim zapoje prvi verz 112. psalma: Laudate pueri Dominum, v VIII. tonu, in kor nadaljuje,

Maria Virgo... (to antifono imamo v rimskem brevirju za Magnificat pri drugih večernicah Vnebovzetja).

Tretjo antifono: »Maria Virgo assumpta est« zapoje oni, ki je pri prvi antifoni zapel psalm; tisti pa, ki stoji za njim, zapoje zdaj psalm 121. Laetatus sum, zopet v VIII. tonu. Ostalo kakor pri prvih dveh antifonah. (Mi imamo to antifono na drugem mestu pri večernicah).

Četrto antifono »Paradisi portae«, (ki jo ima rimski brevir na drugem mestu v I. nokturnu), zapoje tisti, ki je pri drugi antifoni zapel psalm; njegov sosed zapoje psalm 126. Nisi Dominus aedificaverit domum v VII. koru. Drugo zopet kakor pri prvih dveh antifonah. — Trapisti nimajo nikoli pet antifon za vespere.

Zatem sledi capitulum, ki je enak rimskemu brevirju.

V našem brevirju nimamo nikoli responzorija pred himnom. Pri trapistih ga imajo vedno, brez izjeme. Za vse praznike »Sermonis« (prve štiri našete že prej) pojejo pri prvih večernicah lep dolg responzorij, za druge dni imajo pa vedno kratkega. Za večernice Marijinega vnebovzetja pojejo naslednji responzorij:

Beata es, Virgo Maria Dei Genitrix, quae credidisti Domino: perfecta sunt in te, quae dicta sunt tibi: ecce exaltata es super choros Angelorum: * Intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum. — Prvi dve besedi zapojeta oba kantorja v sredini kora in vsi drugi nadaljujejo do verza: Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, ki ga pojeta zopet kantorja sama v sredini kora; drugi ponovijo: Intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum.

Zatem pojejo himen. V našem rimskem brevirju imamo: Ave maris stella. Trapisti imajo naslednjega, ki ga naš brevir ne pozna:

1.

O quam glorifica luce coruscas,
Stirpis Davidicae regia proles!
Sublimis residens Virgo Maria
Supra coeligenas aetheris omnes.

3.

Quem cunctus venerans orbis adorat,
Cui nunc rite genu flectitur omne:
A quo, te, petimus, subveniente,
Abiectis tenebris gaudia lucis.

2.

Tu cum virgineo Mater honore
Angelorum Domino pectoris aulam
Sacris visceribus casta parasti,
Natus hinc Deus est corpore Christus.

4.

Hoc largire, Pater luminis omnis,
Natum per proprium Flamine sacro:
Qui tecum nitida vivit in aethra
Regnans, ac moderans saecula cuncta. Amen.

Verz po himnu je: Speciosa facta es et suavis — In deliciis tuis, sancta Dei Genitrix.

Opat zapoje nato prve besede antifone za Magnificat: Ascendit Christus, in kantor intonira slovesno VI. ton Magnificat. Po končanem petju speva zapoje kantor Ascendit Christus in kor nadaljuje: super coelos, et praeparavit suae castissimae Matri immortalitatis locum; et haec est illa praeclara festivitas omnium Sanctorum festivitatibus incomparabilis; in qua gloriosa et felix, mirantibus caelestis curiae Ordinibus,

ad aethereum pervenit thalamum, quo pia sui memorum immemor nequaquam existat.

Vse ostalo je kakor v rimskem brevirju.

Opisal sem oficij pri trapistih. Pa to je le medel odsev resnice; kdor hoče slišati res pravi koral, naj se sam prepriča. Posebno, kdor se zanima za lepo petje, ne bo obžaloval, če je obiskal trapistovsko opatijo v Rajhenburgu.

Res škoda se mi zdi, da mi Slovenci ne poznamo dovolj kontemplativnih redov, najmanj pa trapistovskega. Zato ne bo odveč, če še posebej priporočam kot lepo čtivo dve knjigi, ki so ju izdali rajhenburški menihi. Prva je: »Kaj delajo trapisti«, druga pa: »Nepoznani znanci«. V njih najdeš tako jasno popisano vse njihovo življenje in delovanje, da nehote priznaš — kar si mogoče kdaj mislil! — da trapisti res niso tako nepotreben red v sv. Cerkvi! Kako zelo jih spoštuje in časti sv. Oče papež Pij XI., pričajo neštete nove naselbine trapistov, tudi in še najbolj v poganskih deželah! Mozes se ni bojeval z drugimi, ampak je molil za svoje, tudi trapisti ne opravljajo zunanega dušnega pastirstva, pa vendar, brez njihove molitve bi tudi nam ne šlo dobro, in ker so naši bratje, veliko za nas molijo in se za nas žrtvujejo; zato jih spoštujemo tudi mi!

Ob njihovem zlatem jubileju jim želim le to, da bi se njihove vrste še pomnožile, in bi našli še mnogo, mnogo posnemovalcev med našimi mladimi Slovenci!

Fr. Teofil Vodeb :

Koralu prednost!

Kako sem se razveselil, ko sem bral v letošnjih številkah našega dragega »Cerkvenega Glasbenika« zopet nekaj o gregorianskem koralu. G. urednik nas je opozoril na marsikaj, posebno kako naj bi koral pogostneje uporabljali pri službi božji. Res, kaj je vzvišenejšega, lepšega, pripravnejšega in dostojnejšega za proslavo Najvišjega kot ravno koral! O blaženi koral, ki v njem ni zvijače! O blaženi koral, poln ljubezni božje in svetih čuvstev! Da, reči moram: koral ni drugega kot vzvišena molitev in pesem angelska.

Seveda, umevati ga moramo. Potrebno znanje pa dobimo, ako radi prebiramo ali bolje rečeno študiramo naš »Cerkveni Glasbenik«. Ni še dolgo, kar smo pred nekaj leti dobili v našem listu ves nauk o novem tradicionalnem, sedaj obveznem koralu. Pomaga pa in v ta namen dobro služi P. Dominik Jonnerjeva knjiga »Neue Schule des Gregorianischen Gesanges« (Nova šola gregorianskega petja), ki je izšla pri Pustetu v Regensburgu, in druge.

Koral moramo prepevati pri službi božji, ker je to volja božja; saj nam ga vsi papeži toplo in v prvi vrsti priporočajo.

Rekel sem, da je koral vzvišen. Res, dvignjen je nad vse druge cerkvene glasbene umotvore. Kje najdemo v novejši glasbi tako lepih potez

kot v raznih koralnih napevih! Kakšna milina v Missa de Angelis, posebno v Kyrie, Sanctus in dalje. Kje dobite lepšo, pretresljivejšo Libera, da niti ne omenjam še razne druge speve: antifone itd.!

Koralu prednost! Tako moremo in moramo reči. Kaj je pripravnejše od koral! Lahko ga rabiš za ljudsko petje, ako imaš to srečo, da se ga ljudstvo priuči. Srečen tisti, ki bo dosegel, kar je zadnjič naš urednik omenil: če namreč dosežemo to, da bo moglo pri petih sv. mašah ljudstvo sodelovati, magari vsaj s koralnimi odgovori. To bi bil res nekak višek našega stremljenja glede ljudskega petja.

Koral je pripraven tudi za otroško petje. Ker je enoglasen. Kaj lepo se poda koralni Tantum ergo oziroma V Zakramentu vse sladkosti, Pozdravljena Kraljica ali »O Marija, bodi pozdravljena« iz naših ljudskih pesmaric.

Koral je pripraven za organista, zlasti ko se muči sam, pa lahko vse opravi po predpisih sv. stolice. Zlasti je primeren za črne sv. maše.

Koralu prednost! Kolikokrat mi je bil v pomoč v nekem kraju, ko sem okrog dvestokrat na leto peval latinske maše in sicer natančno po cerkveno-glasbenih predpisih; zato je prišel cel Ordinarium Missae na vrsto, sploh kakor je dotičen praznik nanesel z vsemi vlogami.

Kaj pa je za službo božjo končno dostojnejšega kot ravno koral! Kdor ga želi in hoče slišati, naj se poda v kak benediktinski, cistercijanski ali trapistovski samostan! Tam ga bo slišal vzorno izvajanega, izvajanega podnevi in tudi ponoči. Uvidel bo, da je to res kar moči dostojna proslava Najvišjega.

Dostojen in pri vsej skromnosti veličasten je koral. Zato ga nikar ne imejmo za pastorka na naših korih in v naših cerkvah, temveč pridno in z ljubeznijo ga proučujmo, zvesto in skrbno gojimo ter kar najpogosteje izvajajmo!

Viktor Steska:

Luka Dolinar, pesnik in skladatelj.

I.

Pred sto leti so bili slovenski pisatelji in pesniki še redki; zato se pa teh borcev za slovensko slovstvo tem hvaležneje spominjamo. Bili so kopači, ki so grebli temelj, na katerem so potem drugi zidali lepše zgradbe. Potrpežljivo so prenašali vročino dneva, čeprav niso želi dosti sadu svojega truda.

Med te marljive delavce štejemo Luko Dolinarja. Rojen je bil dne 14. oktobra 1794 v Bodovljah pri Škofji Loki.¹ Očetu je bilo ime Jakob, materi pa Marija. Oče je bil kmet. Luka se je šolal gotovo najprej v Škofji Loki, potem pa v Ljubljani. Leta 1813 je vstopil v bogoslovno učilišče,

¹ Po podatkih škof. arhiva v Ljubljani.

kjer je imel v 1. letniku 23 součencev. Ker tedaj za vse bogoslovce ni bilo prostora v semenišču, so bogoslovci 1. in večinoma tudi 2. letnika stanovali zunaj semenišča. Luka je prebival na Mariborskem trgu št. 48. V semenišče so ga sprejeli šele v 3. letnik. Učil se je zelo vestno in imel skoro vseskozi same najboljše rede. Med njegovimi součenci sta bila tudi pisatelj Janez Zalokar in poznejši lavantinski škof, Slomškov prednik Franc Kutnar (1843—46). V mašnika je bil posvečen 17. maja l. 1818.² Nastavili so ga za kaplana v Begunjah za 4 mesece, potem v Radovljici, kjer je ostal več let. L. 1824, od sv. Jurija do oktobra, je bil provizor, torej župni upravitelj na Dovjem, kjer je s svojim lepim zgledom in z milo besedo ugodno vplival na svojega nemirnega kaplana Lovra Pokljukarja. Potem je prišel l. 1824 za kaplana k Sv. Petru v Ljubljani. Tedaj ^{1 a} ~~st~~ delovala v stolnici Blaž Potočnik kot stolni kaplan, Gregor Rihar pa kot zakristan in organist, oba vneta pospeševalca cerkvenega petja. Ob tem zgledu se je tudi Dolinar navdušil za cerkveno petje. Slovenskih pesmi pa je bilo takrat še malo. Treba jih je bilo zbirati, na novo sestavljati, prelagati in skladati. Potočnik jih je sestavljal in skladal, Gregor Rihar skladal; kot pesnik se jima je kmalu pridružil Dolinar. Čas in prilika sta se mu kmalu nudila, ko je namreč prišel za župnika na Janče.

Župnija Janče se je izpraznila za župnikom Nikolajem Mihačem. Od 8. avgusta 1827 dalje sta jo upravljala sosedna župnika v Štangi in na Prežganjem. Župnija Janče je bila razpisana, pa noben prosilec se ni oglasil. Zato je škof. ordinariat namignil Dolinarju, naj prosi za njo. Gubernij ga je 29. avgusta 1828 predlagal in 22. septembra 1828 je bil Dolinar že na župnijo Janče umeščen. Njegova plača je znašala, kakor je bila tedaj določena, 300 gold. konv. v. z vštetimi krajevnimi dohodki.

Ko si je Dolinar na Jančem uredil stan in se nekoliko opoznal, je pričel cerkev urejevati. Treba je bilo mnogo popravil in naprav. Ko je bilo vse srečno dovršeno, je prosil 23. maja 1832 knezoškofa Antona Alojzija Wolfa za posvetitev cerkve in za birmo. Škof je prošnji ugodil in prišel na Janče 8. julija 1832. Ko je bila cerkev primerno okrašena, je bilo treba še dostojne cerkvene obleke. Tudi to delo je srečno dokončal in prosil 17. avgusta 1838 škofa dovoljenja, da bi smel blagosloviti nova cerkvena oblačila.

Ko je umrl v Šmartnem v Spodnjem Tuhinju župnik Franc Jeglič, je bila župnija 9. januarja 1841 razpisana. Med 9 prosilci je bil Dolinar tretji po starosti. Dekan Janez Bedenčič v Kamniku je kot patron predlagal Dolinarja za župnika v Šmartnem in Dolinar je bil 24. aprila 1841 umeščen na župnijo Šmartno.

Luka Dolinar si je želel priti z Jančega gotovo radi osamelosti. Prišel je v dolino, toda tu se mu ni tako godilo, kakor si je želel. Janče kraljuje vrh 794 m visokega hriba; razgled je širen in lep, zlasti proti Ljubljani in Gorenjski; zrak zdrav, kraj večinoma brez megle. Vse te

² Poročilo gosp. duh. svetnika Fr. S. Pokorna.

okolnosti ugodno vplivajo na duha in telo. Ni čuda, da je mogel Dolinar ob teh razmerah toliko ustvariti, kakor bomo čuli.

V Šmartnem vsega tega ni bilo. V mirni dolini ni bilo tako zračno, ne tako svetlo. Skušnja pa uči, da selitev z višine v nižine vsaj prvi čas neugodno deluje na človeka. Šmartno je 300 m nižje od Jančega. Ne čudimo se, če je pri tej izpremembni začel Dolinar bolehati. L. 1845 je bil bolan na nogah. V pisarni je urejeval stare spise župnega arhiva in zlasti mašne ustanove, ki so se v teku stoletij namnožile, toda ob vojnah izgubile skoro vse glavnice. To je bilo treba uravnati. Oči so pri tem delu zelo trpele. Okrajni ranocelnik Karel Binter v Kamniku mu je 12. februarja 1847 napravil spričevalo, da boleha na očeh. Zato je kamniški dekan Fr. Vojska 19. februarja 1847 v njegovem imenu prosil škofa, naj mu radi slabega vida dovoli, da bo mesto navadnih maš opravljal samo de Beata (Marijino mašo) in črne maše. To dovoljenje mu je bilo dano 24. februarja 1847. Glede brevirja pa mu je škof dovolil skrajšavo, da naj moli iz brevirja samo primo in kompletorij, mesto ostalega brevirja pa en del sv. rožnega venca.

Kmalu nato je Dolinar prosil za kaplana. Na pomoč mu je bil poslan kaplan Luka Dolenc. Za pokoj še ni hotel prositi, ker je sedaj nameraval oskrbeti še nov veliki oltar in ker še ni uredil vseh mašnih ustanov.

L. 1850 je kupil od kamniških frančiškanov veliki oltar za podružnico sv. Tomaža v Lokah. Prejšnji oltar je imel samo poslikano stensko ozadje. Za nakup oltarja in za novo sliko je prosil dovoljenja, da ju sme poravnati s cerkveno imovino v znesku 500 gold. (21. aprila 1855). Leta 1856 je prosil, da bi smel blagosloviti novo sliko, kip sv. Tomaža in križev pot. L. 1858 je z dovoljenjem škof. ordinariata vpeljal šmarnice, »da bi preprečil nenravnost v župniji«. Ogrel ga je za to misel članek v Zgodnji Danici, 1857, šte. 17.

Ko so se mu oči tako okalile, da ni mogel več delati, je prosil za pokoj. Naslednik mu je bil njegov bivši tedaj pa kamniški kaplan Luka Dolenc, ki je nastopil župnijo 30. junija 1859. Dolinarju je bila dovoljena pokojnina letnih 315 gld. in doklada 105 gld., skupaj 420 gld.

Kot upokojenec je ostal v Tuhinju in je čakal božjega klica, da ga preseli v pravo domovino. O tem priča pesmica, ki jo je objavil leta 1862 v Zg. Danici (str. 72) o rajski ptici, kjer pesem završuje:

O slavček rajski prid' na dan,
Nebeško pesem mi oznan',
Da vzdigne trudniga duha
V naročje miliga Boga.
Tam ga svetnički gledajo,
Mu slavo, čast prepevajo,
Na večne citre brenkajo,
Za sabo brate vodijo.

Zadnja njegova pesem labodnica je bila »Naš mladi vrtič« v Zg. Danici, 1862, šte. 11. Posvetil jo je slovenski mladini, ko je prečital Venec, ki ga je po nagibu prof. Marna poklonila slovenska mladina gim-

nazijskemu ravnatelju Janezu Nečasku ob njegovem odhodu v Prago dne 3. februarja 1862.

V isti številki Zg. Danice pa piše o Dolinarju Rodoljub Podrati-tovski:

»Tam v Tuhinjski dolini živi v tihi samoti častiti starček, vpokojeni g. župnik Luka Dolinar, po vseh slovenskih škofijah dobro znani pesnik in pevec slovenski. Njegovih del, ti dragi bralec, ne bom po imenu našte-val, vzemi le v roke obširnih pet zvezkov njegovih sv. pesmi, poglej k vsem tem pesmim pripravljene napeve in stavim kaj, da boš z menoj vred občudoval dela blagega gospoda. Res, mili starček, veliko, veliko ste storili za čast božjo in lepoto njegove sv. službe. Želimo Vam, da bi bil miren večer Vaših dni, po smrti pa, da bi počivali ob bregovih onih potokov, ki porosujejo rajske livade svetih nebes« (str. 87).

Luka Dolinar je umrl 14. avgusta 1863 in Zg. Danica je po njego-vem pogrebu pisala: »Na pokopališču v Šmartnem počiva torej učeni gospod, ki je marljivo prebiral in dobro umel vir vse učenosti, sv. pismo in cerkvene očake; počiva tankaj zvest pastir črede, katero mu je bil Gospod izročil; počiva blagi človekoljub, ki mu je bilo največje veselje, kadar je mogel ljudem kaj dobrega storiti, ker je bil posebno blagega duha in prizanesljiv do sebi podložnih, pa ne iz slabosti in mehkužnosti, kajti rajni gospod ni resnice nikomur prikrival, če ga je dolžnost vezala, da jo pove. Na njegovem grobu milo rose oči materi Slavi, kajti rajni je slovensko modrico gojil, ko je bilo to še kaj nenavadnega. On je resnico, katera se dandanašnji tolikrat ponavlja, da se ljudstvo izobrazuje le v materinščini, s ponosom trdil, on je bil rodoljub še pred letom 1848... »Dovolj je spomina, me pesmi pojo.« Pa kakšne? Svete pesmi, pesmi za vse godove v cerkvenem letu. Dokler bo Slovenec po cerkvah pobožne pesmi prepeval, pozabljeno ne bo ime pokojnega gospoda, ker napevi njegovih svetih pesmi so se posebno prikupili preprostemu ljudstvu, za katero je treba najbolj skrbeti.

Življenje rajnega gospoda je vredno, da bi ga kak domoljuben go-spod, ki so mu okoliščine znane, obširneje popisal; nekaj njegovih učenih del je baže še v rokopisu.« (—k. v Zg. Danici, 1862, 197.)

Dopisnik iz Krašnje pa piše 3. septembra 1863 (Zg. Danica, 1863, 204): »V sredo, t. j. 26. vel. srpana smo pokopali v Šmartnem — Luko Dolinarja. Kot človek je bil rajnik preprostega vedenja, ponižnega in preblagega srca; kot duhovnik je bil ves doma v zgodovini, v sv. pismu in patristiki; kot dušni pastir neugnan v svojem svetem poklicu, pravi oče sebi izročnim vernikom, ni ga, bi rekel, v svojem življenju trenutka izgubil, da bi ga ne bil obrnil Bogu v čast, ali pa sebi in bližnjemu v blagor in zveličanje. V svoji bolezni je bil pravi Job in živ zgled vernega, potrpežljivega, svojemu Bogu za vse prejete dobrote srčno hvaležnega in v voljo božjo vsega vdanega kristjana. Rojen Ločan je bil pravi narodo-ljub in zvest Slovenec. Ko je po slovenski zemlji še vse trdo spalo in je le semtertja kak rodoljub bolj na tihem čul in slovenščino gojil, je rajnik

že pred 40 leti skladal pesmi v predragem materinem jeziku in napravljajal napeve, ki imajo v cerkvi še vedno svojo veljavo in jo bodo tudi brez-
brez dvombe ohranili. Kar je bil rajni slavni Rihar kot skladatelj v višem pomenu, to bi rekel, je bil Dolinar v ljudskem.«

(Konec prihodnjič.)

Al. Kralj:

Profesor Ivan Mercina.

(Ob njegovi osemdesetletnici.)

29. junija 1851 je bil rojen na Gočah nad Vipavo goriški prof. Ivan Mercina. Letos torej je spolnil 80 let. Ne bomo tu opisovali na široko velikih jubilentovih zaslug na kulturnem polju, saj je pred nekaj leti v Cerkvenem Glasbeniku vse lepo popisal njegov rojak g. kanonik Fran Ferjančič. Dovolj je torej, če zdaj samo z nekaj besedami spomnimo njegovo obširno delovanje: bil je vadnični učitelj, profesor na učiteljišču, dolgoletni pevodja v goriški »Čitalnici«, glasbenik, pisatelj. Vse to je vršil z največjo natančnostjo in zvestobo do svoje upokojitve. Toda tudi po svoji upokojitvi ne pozna pokoja, je vedno delaven zlasti, da dobe cerkve dobre zvonove. Že od mladosti je imel posebno veselje do zvonov in studiral zvonoslovje. Tako smo dobili Slovenci v njem največjega strokovnjaka v zvonoznanstvu. Kot tak je kmalu zaslovel in potem ni čuda, da so ga že pred vojno, zlasti pa še po vojni od vseh strani, celo iz drugih držav spraševali za svet ob nabavi zvonov. Spisal je v ta namen poučnih člankov po raznih listih brez števila, pisal nešteto pisem, ter dal ves navdušen in vesel najboljša navodila vsem, ki so osebno do njega prišli. Po vojni je obiskal nad 50 zvonikov, da kot nadškofijski kolavdator pregleda odškodninske zvonove. Pisal je potem v liste temeljite kritike. S poukom, navodili in kritiko je pripomogel, da imajo marsikatere cerkve lepo zvonjenje. Tako torej preživlja g. svetnik Mercina svoj pokoj v neumornem delu za zvonove. Dokaz njegove pridnosti in neugnanega dela je njegova knjiga *Zvonoznanstvo*, ki jo je še lani izdal. Cerkveni Glasbenik si šteje v čast, da spada odlični jubilant med njegove zveste sotrudnike. Velezaslužnemu gospodu svetniku, ki praznuje svojo osemdesetletnico v solnčni Gorici čvrst na duhu in telesu, želimo, da ga ljubi Bog ohrani v sedanji čvrstosti in delavnosti do skrajnih mej.

Janez Filipič:

† Čander Alojzij.

Rojen 17. maja 1889, umrl 12. aprila 1931.

Po svojem delu in značaju zasluži vsaj skromen spomin tudi v »Cerkvenem Glasbeniku«.

V idilični Zibiki na Štajerskem je zagledal luč sveta kot sin tamošnjega organista in v tej zeleni pokrajini je preživel detinska leta. Pot življenja pa

ga je peljala na gimnazijo v Celje in učiteljišče v Maribor, nato pa na polje cerkvene glasbe, ko je l. 1909 dovršil orglarsko šolo v Celju.

Iskal je službe. Potrkal je na župnišče v Krškem, pa je bil odslovljen kot nezrel mladenič. Našel pa je mesto kot knjigovodja hranilnice in posojilnice v bližnjem Leskovcu. Že tu pa je pokazal vso višino svojih zmožnosti, ustanovil je tamburaško društvo in pevski zbor. Poučeval je, vzgajal, dasi še mlad, in vedno našel tolažbe in dobrih nasvetov v svojem mladem idealizmu bolj za druge kot zase.

Svetovna vojna ga je poslala na bojno polje l. 1915 in že po 10 mesecih okuša vse težave vojnega ujetnika v Rusiji. Tu spoznajo tuje do dobra njegov glasbeni talent: nastavijo ga kot profesorja glasbe na realni gimnaziji v Šigrovu. Tu se tudi v polnem razmahu razživi in obogati njegova umetniško-glasbena duša na šoli in številnih koncertih ob ruski glasbeni umetnosti.

Po vojni pride kot organist k župni cerkvi v Krško, kjer dobi kot tak tudi mesto zvaničnika pri okr. načelstvu v Krškem. Ker je bil izredno glasbeno nadarjen in izurjen in kot človek najblažjega značaja, je postal tekom desetih let svojega delovanja v Krškem točasno ena najbolj priljubljenih osebnosti. Skromen, ponižen, uslužen je bil priljubljen v vseh slojih krške družbe.

Tu tudi razvije vso svojo glasbeno spretnost v polni meri.

Kot spreten pevovodja¹ je kmalu po svojem prihodu v Krško (če prav vemo) ustanovil Glasbeno Matico, ki je zbrala v svoje okrilje vse dobre in najboljše pevce. Z občudovanja vredno dobrosrčnostjo, ki je temeljila globoko v njegovem mehkem, otroško odpuščajočem značaju, je znal držati skupaj pevce prav do svoje smrti. Poučeval je dalje po mnogih hišah v Krškem in okolici kot hišni učitelj klavir in gosli. Komponiral je kot glasbeno čuteč človek marsikaj tudi svojega, bodisi za cerkev, bodisi za orkester v dvorani. Vestno je opravljal službo organista pri glavni farni sv. maši in ob slovesnejših prilikah kakor tudi v slučaju potrebe v samostanski cerkvi. Vprav zadnje leto je iz lastnega nagiba posvečal s podvojeno skrbjo svojo pozornost cerkvenemu zboru kot bi znova začutil, da je to njegovo svojstveno polje in kot bi slutil, da se bo moral kmalu ločiti od cerkvene kakor tudi vse glasbe.

In res! Proti pričakovanju je nenadoma umrl. Bilo je na belo nedeljo 1930, ko je v rajhenburški sokolski dvorani stopil na oder, da spremlja pri tozadnevni prireditvi glasbene točke, ko mu naenkrat pride slabo in v desetih minutah je bilo po njem, ne da bi mu mogla pomagati dva navzoča gg. zdravnika.

Veličasten pogreb v Krškem 14. aprila je pokazal, kako splošno priljubljen je bil pokojni ne samo v Krškem, ampak v vsem Posavju. Spomin nanj pa je tudi danes še svež in bo ostal še dolgo. Plačnik mu bodi dobrotni Bog za vse, kar je storil v njegovo čast!

(Po »Slovincu« 14. aprila in »Jutru« 19. aprila 1931.)

Fr. Ferjančič:

Zvonoznanstvo.

Zbrani zvonoslovni spisi. Spisal Ivan Mercina, knežji in nadškofijski kolavdator cerkvenih zvonov v goriški nadškofiji. Gorica 1930. Samozaložba. Natisnila Katoliška tiskarna v Gorici.

¹ Kot takega ga je n. pr. laskavo ocenil g. profesor Bajuk o priliki poročila o koncertu okrožja »Krško polje« dne 29. maja 1930 v »Slovincu« sledeče: »... Foersterjevo »Ljubico« je vodil pevovodja Čander. Pesem zahteva dobre rutine, zvenela je prav lepo; tudi klepetanje ženskega zbora je bilo izredno ubrano in ritmično izvrstno odmerjeno. Petje bi delalo čast vsakemu odru.«

Kakor kaže zgornja letnica, je knjiga izšla že v minulem letu. Pričakoval sem, da jo v našem glasilu oceni kak strokovnjak na zvonoslovnem polju; ker pa ni tega nihče storil, hočem — dasi nekoliko pozno — jaz poročati o knjigi. Po mojem mnenju je ta knjiga že toliko vredna, da je ne gre prezirati ali celo bojkotirati. Kolikor je meni znano, kranjsko časopisje knjige sploh ni omenilo, kar je le obžalovanja vredno. Jaz menim, da moramo biti g. pisatelju zelo hvaležni, da nam je s svojim »Zvono-znanstvom« dal tako lepo darilo. Knjiga je vredna vsega upoštevanja in sicer iz teh-le razlogov:

1. To delo, kakor je videti malenkostno, je v slovenski literaturi prvo te vrste. Meni vsaj ni znano, da bi bil kdo doslej pri nas spisal zvonoznanstvo, ki bi bilo podobno temu. Človeka mora veseliti že ta prvi pomembnejši poskus na zvonoslovnem polju.

2. Knjiga je zelo praktična in koristna zlasti naročnikom zvonov. Kar se je doslej pisalo o tem predmetu, je bilo bolj teoretično, večinoma tudi bolj diletantske vrednosti, rabljivo morda za zgodovinarje in starinoslovce, ne pa za naročnike novih zvonov. Ker so bili ti naročniki zvonov največkrat popolnoma nevedni v zvonoznanstvu, je radi te nevednosti moralo čestokrat trpeti škodo cerkveno in občinsko premoženje, pa tudi lepa glasba, ki bi bila lahko mnogo dostojnejša za božjo čast. In zlasti tem naročnikom zvonov je hotel g. pisatelj s to knjigo priskočiti na pomoč. Ker je knjigo sam založil, je imel z njo zelo velike stroške. Vendar v zasebnem pismu mi piše: »Vem, da svojega denarja ne dobim nikdar povrnjenega, najbrž niti ne polovice. Nič ne de. Ljubša kot denar mi je zavest, da imajo zdaj oskrbniki in naročniki zvonov pri rokah potrebni pouk.«

3. Knjiga pa bo dobrodošla tudi drugim, zlasti vsem, ki se ukvarjajo s cerkveno glasbo. Po mojem mnenju spada k splošni izobrazbi glasbenika tudi zvonoznanstvo. Pozabiti namreč ne smemo, da je glasba zvonov tudi del cerkvene glasbe. Nekateri muzikalni leksikoni obravnavajo tudi o zvonovih. Hugo Riemann govori sicer v svojem velikem »Musik-Lexikon« o zvonovih le v toliko, v kolikor se zvonovi izjemoma uporabljajo kot muzikalni instrumenti (na pr. v »Parsifalu«) in pa o onem igranju na male zvonove, o tako imenovanem »Glockenspiel«, ki je bil nekdanj na cerkvenih zvonikih zelo priljubljen. Toda p. Utto Kornmüller obravnava v prvem delu svojega »Lexikon der kirchlichen Tonkunst« tudi o navadnih, cerkvenih zvonovih. Zato je povsem pravilno, ako prinaša »Cerkveni Glasbenik« včasih tudi članke s tega polja. Dr. Kimovec je v našem glasilu načel ta del cerkvene glasbe, njemu se je vredno pridružil g. svetnik Mercina. Seveda je veliko vprašanje, v koliko so se bralci »Cerkvenega Glasbenika« zanimali za te članke. Bržkone je večina »Glasbenikovih« naročnikov one članke o zvonovih kar prešla. Mnogim našim glasbenikom namreč je zvonjenje še vedno neka »kmečka muzika«, za katero se jim ni treba brigati. Zato je tudi tem »Zvono-znanstvom« zelo potrebno, da se bodo v prihodnje bolj zanimali za glasbo zvonov.

4. Knjiga je tudi zelo priporočljiva, ker je primeroma kratka — ima samo 75 strani, — a vendar obsega vse, kar je treba vobče vedeti o zvonoznanstvu. Tu se človek lahko pouči o zvonovini ali oni snovi, iz katere se izdelujejo zvonovi, o čistosti zvonovine, o snagi zvonov, o varstvu zvonov, o vlivanju bronastih zvonov, o tem, kaj je potrebno vedeti naročnikom novih zvonov, nadalje o tem, da naš sluh ni natančen soditelj zvonovskih glasov, o tehnični preizkusbi zvonov, o vplivu zvona na duševnost človeka, o zmanjšanih akordih v zvonilih, o priporočljivi omejitvi v uglaševanju cerkvenih zvonil, o zvočnem izenačenju melodijskih tonov v zvonilih, o težnih sistemih bronastih zvonov, o napisih, okraskih in slikah na zvonovih, o podrobnih navedbah oblikovnih dimenzij v kemblijih in težnih razmer v zvonovih in kemblijih, o trojnem načinu zvonjenja: o neumerjenem in umerjenem zvonjenju ter o potrkovanju. Končno je pridejan še načrt pogodbe z zvonarjem ob nabavi novih zvonov. Že iz tega kratkega pregleda ni težko spoznati, kako bogata je vsebina te drobne knjige. Kar je g. pisatelj tu napisal, se opira deloma na njegovo lastno, več kot polstoletno prakso, deloma na bogato zvonoslovo slovnost severnih sosedov. — Morda se bo komu zdel g. pisatelj v tej ali oni reči, n. pr. v uglaševanju cerkvenih zvonil, nekoliko preozkosrčen, vendar to lahko rečemo z gotovostjo, da kdor se bo ravnal po njegovih navodilih, ki jih podaja v tej knjigi, se bo ohranil vedno na trdni, solidni podlagi in se mu ni bati, da bi zašel v usodne napake, katerih bi se moral pozneje kesati.

Kakor piše g. pisatelj v predgovoru, je knjiga v prvi vrsti namenjena cerkvenim predstojnikom, cerkvenim ključarjem, cerkovnikom, zvonivcem, pritrkovavcem in pred vsem naročnikom novih zvonov. Ti torej naj si jo v prvi vrsti omislijo. Moja želja pa je, naj vsakdo, ki se ukvarja s cerkveno glasbo, izpopolni svojo glasbeno knjižnico tudi s tem ličnim in praktičnim delom. V vzpodbudo naj končno še omenim, da se je dobroznani slovenski glasbenik in skladatelj o tej knjigi izjavil, da je zlata vredna. No, kdor želi imeti to knjigo, mu ni treba šteti zlata zanjo, ker jo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani dobi za 16 Din.

Ravno tam se dobi istega pisatelja brošurica »Cerkovnikovo pravilo v zvoniku«, ki bi jo moral imeti vsak slovenski cerkveni predstojnik, oziroma njegov cerkovnik, in »Slovenski pritrkovavec«, ki podaja navodilo za pritrkovanje cerkvenih zvonov po številkah. Brošurica stane v Jugoslovanski knjigarni 4 Din. »Pitrkovavec« pa v lični vezavi 40 Din.

Tudi ti dve knjižici bodita toplo priporočeni! Naročniki v Italiji naj vse tri knjižice naročajo v Katoliški knjigarni v Gorici.

Srečko Koporc:

Glasba v našem Primorju.

Najglavnejše kulturno, hkrati tudi politično in izvozno središče zgornjega Jadrana je Sušak, mesto z okoli 16.000 prebivalci. Radi bližine državne meje in posebno radi razdelitve iste je Sušak še posebno zanimiv.

Sušak ima eno glasbeno šolo, ki jo upravlja »Glasbeno društvo«, dalje »koncertno poslovalnico«, ki ne dela ravno velikih dobičkov. Sušačani so pa zelo glasbeno razvajeni, mnogo bolj kot v kakem večjem našem mestu; to prihaja od bližnje sosedne Reke. Kdor ima »prelaznico«, ta lahko posluša prvovrstne glasbene veličine sveta. Na Reki namreč obstoja že od leta 1905 »Società dei musicali«, ki šteje rednih članov okoli 1500. Vsak član tega društva plača mesečno 10 lir, a ima zato pravico do vseh koncertov, ki jih društvo priredi v koncertni sezoni.

Ob priliki koncerta zagrebškega kvarteta sem imel priliko seznaniti se s predsednikom omenjenega društva inž. Morinijem in ravnateljem glasbene šole Serrazzanettijem, bivšim koncertnim mojstrom milanske »Scale«. Morini je nam Jugoslovanom pokazal malo knjižico, nekako izvestje o pretekli sezoni. Toda ko sem malo natančneje začel listati, skoro samemu sebi nisem mogel verjeti, da je bila na Reki koncertna sezona lani tako silno bogata in pestra, kot piše v knjižici. Podobno so bili presenečeni člani zagrebškega kvarteta.

Z vso vestnostjo glasbene kronike je v knjižici najti:

- a) skladbe (ki so bile igrane);
- b) skladatelji istih;
- c) izvajalci (pianisti, vijolinisti itd.). Na koncu pa še abecedni seznam skladateljev in reproduktivnih umetnikov. In v številnem redu skladb sem našel od jugoslovanskih skladateljev le Tajčevića, ki je zastopan z »Balkansko igro«. Vse drugo je nemško, rusko, italijansko. Med pianisti sem našel mladega Firkušnja, ki je nastopil v marcu, dalje znamenitega ruskega čelista Piatigorskega. Češka Filharmonija je zaključila sezono. Čudno je, da je mogoče na Reki tako jako glasbeno življenje, ki ga ne zmore nobeno naše mesto. Čudno posebno zato, ker mi govorimo o krizi, a kot izgleda, ni te krize na Reki, čeravno propada mesto vsak dan bolj in bolj. Na Reko pridejo koncertirat vsa večja in znamenitejša glasbena društva: dunajska, budimpeštanska in praška Filharmonija, draždanski, bruseljski, Roséjev in drugi godalni kvarteti, res same izbrane sile. A glavno, kar vzbuja občudovanje te organizacije, umetniki dobe prav lepe honorarje. Tako je Firkušny dobil na roko 27.000 Din, Piatigorski 30.000 Din itd.

Vse to kar sem dosedaj povedal, je vzrok, da se na Sušaku glasbeno življenje ne more prav razviti. Kajti (na žalost!) Sušačani so člani te italijanske glasbene institucije, in odkrito povedano, jim ni niti zameriti. Ker na Reki se čujejo le res izbrano in umetniško izvajane skladbe. Vsled tega so Sušačani glasbeno jako razvajeni. Meni se zdi, da bi se težko našel v Ljubljani kdo, ki bi znal na pamet zapeti B. Bartokove pesmi ali Fitelberga, Tocha, kot je storil tu nek uradnik, ki je član glasbenega društva na Reki. Interesantno je, da so na Reki leta 1912 izžvižgali slavnega tenorista Caruso, ki je bil slabo razpoložen, pa se ni mogel »razpeti«. Pripovedujejo razne različne anekdote o nekaterih znanih pevcih, kako so na Reki skrahirali.

Zato ni čudno, kot sem poudaril, da se Sušak glasbeno težko razvija. Tudi pevska društva težko uspevajo, a to največ radi silno visokih stroškov za dvorano. Na Sušaku obstoji edino pevsko društvo »Jeka sa Jadrana«, mešani in moški zbor, članov okoli 70, po glasovnem materialu se odlikujejo posebno basi in prvi tenorji, šibkejši so soprani, alti pa težki (alt je tu na Sušaku redek pojav!). Po petih mesecih, odkar sem prevzel artistsko vodstvo društva, smo dali 13. junija t. l. v mestnem kopališču koncert, na katerem smo izvajali Štolcer-Slavenskega: »Oj jesenske duge noči«, Biniškega: Tetovke, Marolta: dve slovenski narodni, Kopore: Gvadolkivir in od Rimsky-Korsakova »Slavo« za mešani zbor in veliki orkester. Sedaj se pripravljamo na turnejo po dalmatinskih otokih, potem nastopijo počitnice.

Na Trsatu obstoja staro pevsko društvo »Primorski Hrvat«, moški zbor, ki je bilo v razsulu; sedaj je dobilo društvo novega dirigenta v osebi vojaškega kapelnika, pa je začelo z rednimi vajami pred dvema mesecema.

Na moški realni gimnaziji je še pred mojim prihodom obstajal moški in mešani zbor, toda bilo je vse zanemarjeno. Čim sem nastopil službo »dirigenta« (menda ima edino sušačka gimnazija ta čin), smo v teku dveh mesecev priredili koncert in sicer 18. aprila, ki je sijajno uspel. Prvič je gimnazijski mešani zbor (iz moške in ženske gimnazije) nastopil z orkestrom v Follerjevem »Prvem plesu«. Tu sem doživel neverjeten uspeh, čeravno ni bil program bogzna kako globok. Ustanovil sem »komorni trio«, ki je izvajal na istem koncertu Haydnov trio v G-duru, isti trio je izvajal na koncertu ženske gimnazije Haydnov trio v A-duru in na glasbeni soareji je zaigral Reisigerov trio. Sedaj snujem »Jadransko filharmonijo« in kot izgleda bomo imeli v doglednem času popolni orkester. Tudi razumevanja je dovolj.

Prihodnje leto se bo »Glasbena šola« preosnovala, uvedli se bodo novi predmeti in če Bog da, bo tudi podržavljena. »Glasbena šola« je dobila nov klavir »Foerster« za 44.000 Din. Od mesta dobiva letno subvencijo 15.600 Din. S prihodnjim letom bo prišla subvencija še od banske uprave, ki je pokazala mnogo razumevanja. Mesto Sušak ima tudi »mestno godbo«, ki pa ima prostore na Trsatu, članov je preko 40. Vojna muzika šteje 30 mož, ki ojačana s civilisti zmore večje reči. Sedaj se studira »Eroica«, »Povodnji mož« od Dvořaka, Weber in končno pride še moja simfonija, na katero sem čakal od Prage sem na izvajanje.

V prihodnji koncertni sezoni pride na vrsto kantata od Fra. Filipa Oštirja, Slovenca. Kantata »Stabat Mater« je tako zrelo delo, da sem se čudil. Čim bo g. Oštir gotov z instrumentacijo, se bodo začele vaje. Za Sušak, pa tudi za jug. glasbo bo to senzacija. Izvajali jo bomo na »I. festivalu u Sušaku« in sicer »Jeka sa Jadrana« ojačena z moško in žensko realno gimnazijo. Meni se zdi, da je težko kje dobiti toliko priložnosti za »dirigentsko karijero« in tudi skladateljsko. Namreč v naši državi. Zato sem na tem mestu izredno zadovoljen, osobito radi življenja, ki je zelo pestro. Skoro bi pozabil na dr. Kresnika, zdravnika, ki izdeluje baje zelo dobre vijoline. Vijolino je študiral na Dunaju, pa javno ni nikoli nastopal. Omeniti moram, da sem prišel v tesen stik s špansko glasbo (Em. de Falla je bil dalj časa tu) in o njej bom poročal o priliki; zanimiva je španska glasba, a zanimiva posebno njih narodna pesem.

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Redna odborova seja se je vršila 17. junija 1931. Navzoči so bili: predsednik p. H. Sattner, in odborniki: Mantuani, Premrl, Steska.

Ravnatelj Premrl poroča o orglarski šoli. Vrše se sklepni izpiti. Sklep šolskega leta bo 27. junija. 30. junija sprejemanje novih učencev. Prostora je za osem novih. Začetek prihodnjega šolskega leta bo 28. septembra. — Blagajniška sredstva komaj krijejo tekoče potrebe. Treba pa bo šolo zopet preslikati in v glavni sobi napraviti nov pod. Odbor v to privoli. Slika (portret) bivšega šolskega ravnatelja Antona Foersterja, narejena od slikarja Šaše Šantla, profesorja na tehnični srednji šoli, bo stala okrog 3000 Din. Treba bo še kje poprositi za podporo; nekaj denarnih in drugih zavodov v Ljubljani, ki smo jih naprosili za podporo, se žal ni odzvalo. — Obnovitev posvetitve orglarske šole Srcu Jezusovemu se bo izvršila v nedeljo 21. julija.

Predsednik Sattner sproži razgovor o letošnjem občnem zboru Cecilijinega društva. Sklene se, da se občni zbor vrši v novembru okrog goda sv. Cecilije. Sv. maša s slovenskim petjem naj bi bila ob 10 v stolnici, nato v škofijskem

dvorcu občni zbor. Pri občnem zboru naj bi odbornik dr. Kimovec govoril o cerkvenem ljudskem petju, predsedstvo odbora naj bi pcdalo poročilo za dobo od zadnjega občnega zbora, nakar bi se vršile še volitve.

Organistovske zadeve.

Občni zbor Društva organistov za lavantinsko škofijo se je vršil v Celju 6. julija.¹ Udeležilo se ga je 30 organistov. Predsednik g. Karol Bervar je otvoril občni zbor in opisal delovanje društva v preteklem letu. Tajnik g. Franc Klančnik je poročal o tajniškem delovanju ter o zavarovanju organistov. Sedaj je doseženo, da mora vsak izšolan organist brezpogojno biti zavarovan pri Pokojninskem zavodu. Vsi navzoči organisti so to dejstvo burno pozdravljali in odobraval. — Pri slučajnostih se je sklenilo, naj se še enkrat poskusi s prošnjo, da bi organisti dobili polovično vožnjo. Nadalje se je sklenilo, da stopi društvo v stik z društvom ljubljanske škofije, da obe društvi skupno priredita ekskurzijo po Jugoslaviji.² Ob tej priliki bi se vršil koncert v Beogradu in mogoče še v kakem drugem mestu. Končno je bil z navdušenjem sprejet predlog, da se pošlje Nj. Vel. kralju Aleksandru udanostna brzojavka.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 5. junija se je vršil IV. simfonični koncert. Izvajana so bila sledeča dela: Cesar Franckova simfonija, Musorgskega simfonična pesnitev »Noč na lisi gorci« in Čajkovskega klavirski koncert v b-molu. Sodeloval je operni orkester in orkester Orkestralnega društva Glasbene Maticе in pianist g. Ivan Noč. Koncert je vodil prof. L. M. Škerjanc. Ta koncert moramo prištevati med zelo uspele letošnje koncertne prireditve in to bodisi po izvajanih odličnih delih kakor tudi po izbornosti izvajajočih. Vsi izvajalci zaslužijo priznanje; prof. Noč se je kot pianist briljantno odrezal, prof. Škerjanc je vodil zopet povsem sigurno, mirno in brez vsakih partitur. — 22. junija je obiskalo Ljubljano na svoji pevski turneji po Jugoslaviji poljsko pevsko društvo »Echo« iz Krakova. Dalo je obsežen, vsebinsko imeniten in zanimiv program poljskih moških zborovskih skladb. Zastopanih je bila cela vrsta poljskih skladateljev: Moniuzsko, Novoviejski, Gall, Lachman, Lipski, Marek, Soltis, Raczka, Rizzi, Kopicinski, Walewski, Kamienski, Vichovič in Grbusinski. Programu so dodali še nekaj jugoslovanskih. Zbor je precej velik, prvovrsten, razpolaga z lepimi, polnimi in izobraženimi glasovi in pevci. Svojemu pevododji Walewskemu, profesorju konservatorija v Krakovu, sledi točno, skrajno disciplinirano, kot en mož. Zna preiti v viharne fortissime, pa zopet v nežno božajoče pianissime. Intonacijsko trden se ne straši tudi najtežjih skladb. Za obisk in koncertni užitek smo temu odličnemu pevskemu zboru resnično hvaležni. Oddelek zbora je naslednji dan pel tudi v stolnici pri sv. maši. Hvala g. pevododji in pevcem! — Javne produkcije gojencev drž. konservatorija so se pričele že v maju. Prva je bila 22. maja v počastitev 60 letnice češkega skladatelja prvaka Vitezslava Novaka. Izvajale so se izključno njegove skladbe. Sledili sta dve javni produkciji operne šole, ki sta nudili mnogo jako dobro pripravljenega, izbranega in povsem zadovoljlili. Zadnje štiri produkcije dne 19., 23., 24. in 26. junija so imele na sporedu deloma razne instrumentalne in solopevske točke. Na teh produkcijah je nastopilo precejšnje število gojencev višjih letnikov, ki so v

¹ Poročilo posnemamo iz »Slovenca«. Nam ni bilo doposlano, kakor tudi nikako obvestilo pred občnim zborom. Neki štajerski organist nam piše in prosi, naj bi se občni zbor organistovskega društva za lavantinsko škofijo vršil semtertja tudi drugod: n. pr. v Poljčanah, Slov. Bistrici — torej bolj v središču škofije.

² Z drugo besedo ali na kratko povedano: Zveza slovenskih organistov.

solopetju, v igri na klavir, gosli, čelo, klarinet in v dirigiranju orkestra pokazali večinoma prav razveseljive uspehe. Pri zadnji produkciji je absolvent visoke klavirske šole Pavel Šivic nosil težo večera in odigral s popolnim uspehom tri obširna, znamenita klavirska dela: F. Ph. Rameaujevo Suito v šestih stavkih, Vit. Novakovo »Morjec iz cikla »Pan« in Bach-Lisztove variacije »Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen«. Produkcije drž. konservatorija, ki ga zelo večje vodi g. ravnatelj Matej Hubad, so pokazale, da čeprav živimo v malih razmerah, se vseeno gibljemo, pošteno trudimo in od leta do leta napredujemo.

II. Koncerti drugod. Začetkom maja je Glasbena Matica v Mariboru izvajala koncertni spored, kakor malo prej na turneji po Srbiji. — 9. maja je bil v Novem mestu koncert Glasbene Matice. Izvajali so Dvořakove skladbe. Vodil je g. Fakin. — 14. maja je pevski zbor v Žužemberku priredil koncert pod vodstvom organista Požuna. — 18. maja so nekateri ljubljanski konservatoristi priredili komorni večer v Mariboru. — Dne 20. maja je bil koncert »Zarje« in »Svobode« v Ljubljani. — 31. maja se je vršil koncert pevskega zbora Bralnega društva v Tržiču. Vodil ga je g. Albin Lajovic. — 7. junija je bil koncert v Kamniku. — 12. junija koncert Glasbene Matice v Ptuj. — 14. junija je pelo pevsko društvo »Oljka« iz Celja na Bledu. — 20. in 21. junija je celjsko pevsko društvo priredilo vokalno-instrumentalni koncert v počastitev 80 letnice p. Hugolina Sattnerja. Pri koncertu je bil navzoč tudi g. slavljenc. — Dne 21. junija je Radovljiško pevsko okrožje nastopilo s koncertom na Jesenicah. — Pevsko društvo »Drava« v Mariboru je priredilo kongresni koncert. — 23. junija je v Mariboru koncertiralo poljsko pevsko društvo »Echo« iz Krakova. — 29. junija je mladinski pevski zbor iz Trbovelj nastopil s koncertom v Rogiški Slatini. — V minoritski cerkvi v Ptuj se je 25. julija vršil cerkven koncert, ki ga je priredil godalni kvartet ptujske Glasbene Matice. St. Premrl.

Dopisi.

Ljubljana. (Akademski cerkveni pevski zbor v Ljubljani, Marijino Oznanenje.) V začetku lanskega šolskega leta se je ta zbor sestavil iz bivšega akad. moškega zbora in nanovo pridruženih tovarišic akademičark. Lani je vodil ta zbor zelo uspešno g. Rudi Mecilošek. Njemu se je zahvaliti, da je ta zbor v tako kratkem času močno napredoval. Ob sklepu lanskega šolskega leta je priredil v Zagorju dobro uspeli cerkven koncert, pri katerem je sodeloval z orgelskimi točkami preč. g. mons. St. Premrl. Zbor je nastopil enkrat tudi v radiu.

V letošnjem šolskem letu je prevzel vodstvo zbora tov. Bajuk. Težava je ta, da se zbor vsake počitnice razide, člani pa vsako leto odhajajo in prihajajo. Letos je zbor priredil dne 27. marca cerkven koncert obenem z radio oddajo, pri katerem je izvajal med drugimi cerkvenimi skladbami Erlemannovo »Adoratio crucis«.

Pojemo pa skoro vse domače skladateljce: Premrla, Sattnerja, Jobsta, Mava, Foersterja, Hochreiterja, Hribarja, Železnika kakor tudi tuje (nemške). Nekajkrat smo peli tudi ruske cerkvene skladbe.

Zbor poje med šolskim letom redno pri enajsti, tako zvanj »akademski maši«. Pri tej vrši važno misijo v cerkvenem petju med našo inteligenco. P. France Ačko.

Stari trg pri Ložu. Naj se po daljšem času zopet oddolžim in napišem nekaj o uspehih in napredku petja v naši starodavni župni cerkvi, kjer že devet in dvajseto leto vztrajam kot organist, in sem v tej dobi že marsikaj doživel. Da govorim objektivno, peli smo že prav dobro, peli že dobro in tudi slabo.

Organist na deželi, če je poln idealov in želi slediti današnji cerkveni glasbi, je tako rekoč, če upoštevamo razmere, v katerih se nahaja, mnogokrat pravi mučenik. Večina pevcev in pevk so preprosti kmetijski delavni ljudje, s katerimi mora pevovodja

začeti tako rekoč pri i. Ko pa se šele po nekaj letih usposobi za pevca, mu ta odide. Pevce jo pobere v tujino za zaslužkom, pevka pa se omoži, gre v službo ali pa iz raznih vzrokov odstopi od petja in je primoran pevovodja mesto napredovati zopet začeti od kraja.

Resnica je, da današnje moderne, polmoderne ali tudi manj moderne skladbe zahtevajo mnogo več vaj, truda in študiranja, nego preproste lajne, kakor so se včasih pele na naših korih. Prvič že glede priužitve melodije, kaj še dinamike in agogike, brez česar ne pride pesem do veljave.

Pevci se morajo res veliko žrtvovati, ko po končanem dnevnem delu v gozdu ali na polju utrujeni pozno zvečer pol ure do eno uro daleč prihajajo k vajam. V tem oziru je le tam ugodnejše, kjer je sedež župnije kak večji kraj, trg, mesto z več prebivalci in je dobiti lokalne in deloma že izobražene pevske moči.

Kako je bridko za organista, ko mu izvežban pevec lepega dne pove, da vsled oddaljenosti ne more več prihajati k vajam, ali pa, da bo odslej prihajal le k eni maši in ne več k dvema. In na ta način, ker so pevci mnogokrat le pri vaji in ne tudi v cerkvi vsi skupaj, programna pesem, zlasti če zahteva številnejše pevske moči, ne pride do veljave.

Da pa ne bom našteval samo jeremijade, težkoče organista in pevcev, naj končno poročam, kaj in kako pojemo in koliko nas je. Pobaham pa se že kar naprej, da vkljub vsemu nismo zadnji.

Najprvo omenjam, da obsega naš arhiv vse skladbe, kar so naši skladatelji izdali od Riharjevih časov do danes. Dasi ne pojemo prav vsega, vendar pa iz vsake izdaje in vsakega skladatelja vse, kar nam ugaja. Mašne, obhajilne, Jezusove, Marijine v pretežni večini Premrllove, Sattnerjeve, Kimovčeve, Foersterjeve, Klemenčičeve, Adamičeve, Vodopivčeve itd. V zadnjem času posebno Mavove in Železnikove. Semintja pridejo s kako Marijino tudi Gruber, Engelhart in Griesbacher na vrsto.

Latinskih maš imamo na repertoarju šestnajst. Izmed katerih nekatere seveda le redkokdaj izvajamo. So pa domačih in nemških skladateljev, kakor: Foersterja, Kimovca, Sattnerja, Hribarja, tudi Hladnika in Lavtižarja. Najnovejšo Mavovo Misa in hon. s. Vincentii a Paulo smo zapeli prvič letos o božiču. Nemške: Kempter v D. Jos. Schulzovo Michaelsmesse, Jos. Gruber Jubileumsmesse itd., P. Griesbacher Misa Stella maris, Dr. A. Faist Fünfte Messe in F. itd.

Pri petih mašah navadno antroit gradual in komunijo recitiram z orglami. Ofortorij pa pojemo v zboru unisono ali večglasno ali pa tudi kako latinsko pesem kot vlogo. Tudi koral pride včasih na vrsto, zlasti veliki teden.

Naj omenim še ljudsko petje, s katerim sem tudi že poskusil, a žal dosedaj s pičlim uspehom, ker je v tem oziru ostalo le pri tradiciji, da namreč le pri popoldanski službi božji, petih litanijah, pri blagoslovu in kakih navadnih pobožnostih, križevem potu itd. zapojejo tudi po cerkvi. Treba bo tukaj res pri mlajši generaciji začeti.

Zadnje čase smo poskusili izvajati ob večjih praznikih nekatere slovenske pesmi in tudi latinsko mašo s spremljevanjem instrumentov: vijolin in trobent v veliko veselje poslušalcev. Kot izvrstna violinista rade vodje sodehujeta šolska voditelja gg. Vončina in Furlan.

Po dolgem času smo zopet letos na vnebohod zvečer priredili cerkven koncert ob veliki udeležbi poslušalcev. Med drugim smo zlasti z veličim uspehom izvajali Sattnerjevo »Marija, kako si lepa« s spremljevanjem orgel, violin in trobent in pa Premrllove najnovejše preludije s polnimi orglami.

Naš cerkveni pevski zbor obstaja danes iz trideset pevcev in pevk, kateri seveda le ob praznikih in slovesnostih pride polnoštevilno na kor. Navadne nedelje in druge dni pa se razdele nekaj k prvi, nekaj k drugi maši. Poleg tega pa imam v Ložu, kjer je ob nedeljah in praznikih ob 8 služba božja, posebni manjši pevski zbor.

Reči moram, da so vsi pevci in pevke precej vztrajni in navdušeni. Bil bi pa gotovo še bolj, če bi se jih včasih kdo kaj spomnil.

Umevno je, da pevčevega truda ne more nihče plačati in tudi noben pevec ne zahteva plačila. Bog bo plačnik temu, kdor njemu v čast in slavo prepeva. Saj petje je več nego molitev. Vendar ljudje smo ljudje; je že tako, da kako priznanje za trud pevcev — najsibo v obliki pohvale ali kako drugače — bi jim včasih pa le pristojalo.

Spominjam se prvih let moje službe, predvojnih in medvojnih, ko je imela cerkev sredstva, ter so bili pevci po trikrat v letu nekoliko pogoščeni, celo obdarovani in pohvaljeni. S kako vnemo so potem zopet prihajali k vajam in na kor, vem edino jaz, ki imam skušnje, kako težko je dobiti dobre in vztrajne pevske moči.

Danes tega ni več, kajti mnoge župne cerkve so beračice, ker niti za lastne najnujnejše potrebe nimajo denarja, kaj še za pevce. Vsaj tako pri nas, mogoče so izjeme. Ker pa noben cerkven pevec ni obvezan vztrajati in je to odvisno le od njega proste volje, bi bilo umestno, da bi se cerkvenega zbora spomnil kdo drugi: občina, župljani itd. Zlasti ker vse rado posluša lepo petje in, če ga mi, zabavlja.

Torej končam. Pa ne zamerite, gosp. urednik, če sem nekoliko predolg. Saj se bolj redko oglasim. Morda ne bo odveč, če omenim še posebnost, da imamo v naši župnji kar pet cerkvenih orgel. In sicer pri Sv. Martinu v Podcerkvi razpadajoče in nerabne, pri Materi božji v Viševku orgle brez pedala z letnico 1733, še za silo rabne. Ostale troje pa so v prav dobrem stanju. V župni cerkvi Goršičeve s 14 pojočimi spremeni in dvema manualoma. V Ložu Zupanove z desetimi spremeni in na Križni gori Majerjeve orgle pnevmatične z 11 pojočimi spremeni. Ivan Turk.

Kuna. (Dalmacija). G. urednik! Prosim Vašo prijaznost, da uvrstite v Vaš list to sporočilo uspeha našega zbora iz lepe Dalmacije. Že večkrat sem kaj napisal v Vaš krasni »Glasbenik«. To storim tudi letos, ko smo imeli dne 10. maja ob 5. uri popoldne slovesni koncert v naši veličastveni božjepotni cerkvi tu na Kuni. Samo trije frančiškani smo tu, vsi pa Slovenci in sicer g. predstojnik iz Istre, fr. Pesten iz Loke pri Mengšu, jaz pa iz Žirov. Drugič sem že tukaj nastavljen, prvič sem bil več kot pet let, sedaj sem pa tudi že peto leto. Kakšno je bilo poprej moje glasbeno delovanje, sem Vam že poročal. Kakšno je pa v l. 1931, zadostuje, če povem in opišem, kaj smo peli dne 10. maja, ko je tukaj vsako leto največja slovesnost. Tako pa še nikoli ni bilo kot letos, tako pravijo vsi stari in mladi ljudje. Dne 10. maja se slavi praznik Lavretanske M. B., ki je obenem patrona naše cerkve. Kaj smo peli? Pri pontifikačni maši Premrlov Kyrie, Agnus Dei in Benedictus, Griesbacherjev Gloria, Credo, Sanctus in Ave Maria, ki ga je pel koncertni pevec baritonist Božo Depolo, Kimovčev Tantum Ergo in Mavov Tu es sacerdos.

Po sv. maši se je razvila veličastna procesija; med isto smo peli 4 himne v hrvaškem jeziku po narodnih motivih, ki sem jih sam harmoniziral in priredil za 4 glasni mešani zbor. Potem smo peli še dva Sattnerjeva: št. 1. in 4. iz zbirke njegovih himnov pri procesiji.

Med procesijo je izborno igrala odlična hrvaška godba iz Janjisić več umetnih komadov svetnih avtorjev. Ta godba je zares na umetniški višini, ima 30 glasbenikov. Vso sposobnost so pokazali pri popoldanskem koncertu, kjer so krasno izvedli par komadov Štrausa, Schuberta, Verdija in Jakla, kar se je vsem najbolj dopadlo. Čast in priznanje gre g. kapelniku in učitelju Palnu Čingorija.

Naš koncert se je začel točno ob 5. uri Trajal je skoraj do 7. ure. Orgelske točke so bile tri Premrlrove, Železnikova Fantazija, Ocvirkov Finale, in ena Bachova fuga. Pevskih točk je bilo osem. Premrl: »Ave kraljica moja« in »S cveticami te venčamo«, Kolb: »Memorare«, Mav: »Kraljica angeljska«, Sattner: »Pridi z Libana« in »Zdrava...« (duet iz oratorija), Dugan: »Svet« iz staroslovenske mise, Griesbacher: »Mila Majko naša, spasi nas!«

To je bil res Marijin koncert. Zakaj to? Prvič, ker je to naš glavni Marijin praznik, drugič majniška pobožnost, tretjič pa jubilejna proslavitev efeškega koncila. To je bil glavni vzrok, da smo tako povelicali ta dan, ter z vso vnemo vložili vse sposobnosti, da spletemo čim lepši venec iskrene udanosti Nji, ki je edina Nada naša!

Petje je izpadlo res lepo. Pevci so bili svoji težki nalogi popolnoma kos. Večina pesmi so peli kar na pamet in s tako točnostjo, da je bilo občudovanja vredno. Posamezne točke oceniti, bi bilo odveč — pazil sem samo na to, da bodo skladbe precizno interpretirane, z ljubeznijo podane in s čisto vokalizacijo. Posebno vzorna je bila dihanika in ubranost glasov. Pesmi so se pele tako iskreno, da se je zdelo, kot da se dviga mogočna molitev pred prestol milostne Kraljice. Na orgle sem sam igral, naštudiral sem vestno vsako točko, ter tako popolnoma pripravljen mirno sedel k mogočnim koncertnim orglam, ki so po kakovosti tretje v Dalmaciji.

Desna roka pri tem koncertu mi je bil prečasn P. Dodić, predstojnik. Hvala mu za toliko naklonjenost!

Na 13. junija bomo imeli pa »Evharistični koncert« ob pribliki 700 letnice sv. smrti velikega čudodelnika sv. Antona. — O tem koncertu bom tudi poročal. Zakaj Vam to pišem? Zato, da vsak vidi, kako srčen in srčen odmev ima naša cerkvena glasba v tujini, kako daleč se čujejo plemeniti spevi naših slovityh skladateljev. Mnogo truda stane, a ob lepem uspehu se hitro pozabijo vse težave, ki jih dajo zlasti začetki z neukimi pevci. Prti do umetniškega zbora se more samo z železno voljo in posebno metodo. Pevovodja mora popolnoma poznati točno vse sposobnosti poedinih pevcev, mora jih znati osvojiti. Treba je pevce spoštovati in ceniti, dati vsakemu potrebno veljavo, ker le tako ostane med njimi prava ljubezen, ki izključuje vsako nevoščljivost, a do zborovodje jih vodi popolno zaupanje in pripravljencet na največje žrtve. Vsak pevec je odločilni faktor celote, zato se da meriti celota po sposobnosti poedincev. Točno držati skušnje, vsako skladbo jim poprej temeljito razložiti, potem že vsak ve, kaj zahteva kaka skladba. Ko se zbor tako vživi v pesem, zlasti v umetno pesem, jo bo pel z največjo ljubeznijo in navdušenjem.

Z ene strani nepričakovana pripravljenost pevcev, z druge tolika ljubezen ljudstva do lepe pesmi, je povzročilo to, da je trg Kuna središče glasbenega življenja na celem polotoku Pelješecu. Obenem je pa glasba najmočnejše sredstvo priversti današnje ljudstvo pred »Evharistični tron«.

Omeniti moram, da nam zlasti lepo napreduje ljudsko petje. Ves majnik je vsak večer kot koncert ljudske pesmi. Poje cela cerkev. Pred oltarjem: šolska mladina, v ladjah cerkve ljudstvo, med katerim je semintja razpostavljenih več sposobnih pevcev, ki takorekoč vodijo in spajajo posamezne skupine v lepo celoto. To je nekaj posebnega, kar ti sega naravnost v srce. S kora pa se razlegajo mogočne orgle nalik ubrani harfi, ki v nežnem pianissimu spremljajo speve »Majniški Kraljici«. Vsled take molitve milo gleda na svoje uboge otroke usmiljena Mati in deli posebne milosti in svoj sveti blagoslov na slehernega, ki klečeč pred njo s sklenjenimi rokami prepeva nebeško melodijo, uprt s pogledom na »Morsko zvezdo«, po kateri sami nam prihaja mir in tolažba.

P. Kosta Selak, zborovodja.

Nove orgle na Št. Viškigori (Italija). Ena naših najstarejših fara na Tolminskem je imela v cerkvi orgle, ki so bile pred tri sto leti kupljene v čedadski stolnici, in sicer le polovica. Drugo polovico teh orgel je pa kupila splošno znana romarska cerkev na Sv. Gori, ki so opravljale svojo službo do vojne. Orgle so bile postavljene v dveh omarah, na sredi igralnik, tako da so se lahko ravno čez pol delile. Kdo je te orgle delal in koliko časa so stale v Čedadu, se ne ve, ker o tem ne pove ustno izročilo. Šentviškogorske in svetogorske orgle so ob svojem času slovele kot najboljše na Goriškem. Ker so bile prejšnje orgle tako stare, ni čuda, da so bile popolnoma izrabljene, vendar mojster Valiček je spoznal, da je principal popolnoma iz cina in še dobro ohranjen, enako tudi ostale piščalke, ki se lahko porabijo še za nove orgle. Pri delu so se pa morale vse piščalke preliti, tako da imamo sedaj popolnoma nove orgle, le omara je ostala stara, katera se bo pa v kratkem prenovila.

Orgle so izvršene natančno po pogodbi in dispoziciji, ki se glasi: I. manual: 1. Principal 8', 2. Bordunal 8', 3. Salicional 8', 4. Flavta 4', 5. Mikstura 2²/₃'; II. manual: 6. Koncertna viola 8', 7. Gamba 8', 8. Traverzna flavta 4'; pedal: 9. Subbas 16', 10. Bordun 8', 11. Kvintni bas. Zveze: Manualna zveza II.—I. in I.—II., superoktavna

zveza II.—I. in I.—II., pedal I. in II. Zbiralniki: 1. pianissimo, 2. piano, 3. mezzoforte, 4. forte, 5. tutti, pedal automať tutti. Opomnim, da ga je mojster napravil, dasi ni bil v pogodbi, je pa za polne orgle velikega pomena.

Intonacija, ki kaže mojstra, je dobro zadeta: principal kremenit, skoraj pretiho intoniran; bordunal votel, vendar jasen; salicional mil, posredujoč med flavto in režoćimi registri; flauta ljubka, gibčna; mikstura trivrstne piščali, živa in ne kričava; koncertna viola, orkestralno valujoće uglasena; gamba režoća; subbas polno doneč, krepak; bordun izvrstno pomaga subbasu; kvintni bas napravi mogoćen vtis celemu pedalu. Vsak register ima svoj izrazit značaj, s kombiniranjem registrov pa se dosežejo mogoćni in lepi učinki. Polne orgle se glase mogoćno in so zadosti moćne za obširno cerkev.

Orgle so pnevmatične, zelo lep igralnik stoji pred omaro, registri so praktično razvrščeni nad drugim manualom, kakor tudi zveze, zbiralniki pa pod prvim manualom. Vse mere so tako normalne, da se človek pri orglah hitro čuti domaćega, piščali lepo razvrščene, v sredi poti za uglasovalca dosti široke, le pri pedalu je prostor malo stisnjen radi pomanjkanja prostora. Meh je na dnu orgel, daje zadostno in mirno sapo s pritiskom 80 mm.

Mojstru Valičku (tvrđka Valiček & Jurman, Gorica), ki je delo izvršil, se pozna, da je bil delovodja pri pokojnem Milavcu. Z mirno vestjo trdim, ker sem preskusil pred leti Milavćeve orgle na Bledu, da Valiček ne zaostaja za Milavcem. Zato čašť mojstru! Cerkveno oskrbnišťvo je pa lahko zadovoljno, da je dobilo take orgle in po tako nizki ceni (15.600 lir). Naj bodo v ponos še poznim rodovom!

Ivan Laharnar.

Trst. Na Tartinijevem konservatoriju v Trstu je gděna Frida Šček pela koncem junija dva svoja samospěva. Dne 27. junija je pa orkester omenjenega zavoda izvajal njeno »Malo suite«, težišće vsega programa tedanjega večera. Suita sestoji iz šestih delov, od katerih so se izvajali štiri: »Pastorale«, »Intermezzo«, »Sarabanda« in »Marcia«.

Pastorale: Kaj bo to Griegova »Morgenstimmung« iz Peer Gynta? — Ne! — Je tudi jutranje razpoloženje, ali ni več tako svetlo in jasno — s pajčolanom tihe otožnosti je zastrto. — Troglasno povzemajo glasovi zaporedoma glavno misel, ki se lepo razvija dalje tudi ob nastopu prihodnjih glasov. (Prvič s sordinami, ob ponavljanju brez sordin).

Intermezzo je po značaju čisto drugaćen. Tisti preprosti motiv instrumentalne narave v $\frac{2}{4}$ taktu nas hoće bolj z gesto kot z zgovornostjo spraviti v drugo smer. Pevskega nima na sebi nič, silno zanimiv je pa po zgradbi, ker so stavki in polstavki neprestano polni vrinjenih in izpušćenih taktov, da tvorijo stavek taktove trijole in kvintole namesto pravih štirih in štirih taktov.

Sarabanda je zopet miren spev z nekoliko otožnostjo napojen. Ta je zares zrastel ves iz narodne in cerkvene pesmi in se lepo drži v mejah klasićnega sloga.

Marcia (koraćnica) je pa poredna, kakor njena mamica, ki jo je porodila. Zgradba zopet nepravilna kot intermezzo. Slog pol resen, pol karikiran — človek nehoće misli na karikature Stravinskega.

Vsaka izmed skladb je samozrasla; o razvrstitvi misli in o izpeljavi bi se dalo še govoriti; ako bi se jih pa samo s prstom dotaknil, bi svojo najbolj značilno potezo izgubile: našo narodno.

Ivan Gerbec.

Iz Idrije. Dne 28. julija letos je zapustil naš cerkveni pevski zbor gosp. Franc Kos, posestnik in banćni uradnik v pokoju. Rudnik je potreboval njegovo hišo za razširjenje svojega obrata, zato se je preselil v Ljubljano, kjer biva večina njegovih otrok. Gospod Kos je bil 54 let član cerkv. pevskega zbora. Kot tenorist je ob času Čitalnic božal s svojim kipećim, milim in visokim tenorom občinstvo pri veselicah, leta 1877. je za stalno pristopil k cerkvenemu zboru in pri njem vztrajal do danes. Ni bil tenorist kakor se večkrat zgodi, da ga je treba prositi na vse naćine, da sprejme svojo vlogo. Izgovorov: nisem danes pri glasu, sem zagrlen, zadnjič sem se nekaj prehladil, kar nič nisem danes razpoložen itd., ni poznal. Bil je vedno veselega temperamenta, naj so ga zadele

včasih bridke preskušnje, ni zamudil ne vaje ne nastopa. Nasprotno je še druge s svojim zgledom spravljaj v dobro voljo.

V 54 letih koliko žrtev! Naj bi bila le ena skušnja na teden, je 54 krat 52, tedaj 2808 samo pevskih vaj, pa bilo je za kak koncert, društveno veselico ali za večje praznike treba večkrat v tednu. Pa kdo bo seštel! Pri nas so vsako nedeljo in praznik tri pete sv. maše. Pri dveh je Kos gotovo bil, ako mu je čas dopuščal. Plačila na zemlji za to ni vžival, včasih je bila celo pikra kritika; le zavest, da smo nekaj napravili, da so tudi nasprotniki morali priznati in pa da delamo za božjo čast, v veselje in spodbudo svojih rojakov, dobrih Idrijčanov, to je njega in druge bodrilo, da se niso strašili žrtev in truda, da so vztrajali pri dolgih vajah včasih pozno na večer, ker v Idriji so čez dan preveč zaposleni. Kako je vlekle pevca zvečer k počitku, a se je premagal in šel k pevski vaji.

Težka je bila ločitev iz rojstne Idrije, še težje od tovarišev in tovarišic pevskega zbora. Saj smo bili družina zase, ki smo se spoštovali in ljubili. Koliko članov te družine je g. Kos poznal in z njimi sodeloval v 54 letih!

V petek 24. julija je bil zadnjič pri pevski skušnji. Cerkveni predstojnik se mu je zahvalil za naporno 54 letno delovanje, kazal na težave a tudi na uspehe. Delovali smo z dobro voljo, sebe ne iskali in kjer je delo, tam je tudi sad.

V ponedeljek je ves zbor ob 6 skupno z g. Kosom še pel pri maši. Prejšnji večer je še sam zložil naslednjo pesem, ki jo je za slovo sam zapel po maši raz kora:

»Kmalo poslovil z domačega praga,
Kmalo zapustil bom rojstni svoj dom,
Vzemi me v varstvo Devica predraga,
Da v tugi, bolesti obupal ne bom. —
Sprejmi v okrilje vse moje rojake,
Ktere usoda preganja hudo,
Varuj jih bede, nezgode vsake,
Pelji jih k sreči z mogočno roko!«

Takega mišljenja je bil naš g. Kos, naj omenim, da je bil delavni član Vincencijeve družbe celih 33 let, zadnjih 9 let njen predsednik in večletni cerkveni ključar.

Zapustila nas je morda najbolj priljubljena, markantna oseba v Idriji, tolaži nas le zavest, da Vsemogočni ne bo pozabil poplačati ga za vse, kar je storil v njegovo čast. Slovo pa nam lajša zavest, da smo vedno v zvezi duševno, naj bomo tudi telesno ločeni.

M. Arko, dekan.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Lavretanske litanije št. 5 za mešani zbor z orglami. Zložil z uporabo dveh ponarodelih napevov Vinko Vodopivec. Gorica, 1931. Samozaložba. Z odobrenjem preč. knežjenadškof. ordinariata v Gorici, dne 14. marca 1931. Prodaja Katoliška knjigarna v Gorici (Libreria cattolica, Goricia). Cena 2 liri. — Na Primorskem je po mnogih krajih navada, da pojo cele litanije kar na koru ozir. z ljudstvom vred. Celovrsto takih litanij je svojčas izdalo goriško Cec. društvo. Tudi skladatelj Vodopivec se na tem polju pridno udejstvuje. V te litanije je prevzel tudi dva ponarodela napeva iz prej omenjene večje zbirke, urejene od Danila Fajgeljna. Ponarodela napeva sta živahna z naravno rastočo melodično črto navzgor. St. Premrl.

Dr. Josip Čerin: Škrjanček poj. Marš po narodni pesmi.

Dr. Josip Čerin: Naša vojska. Marš.

Dr. Josip Čerin: Solnčni dnevi. Pesmi za dobro voljo. Vse te tri skladbe so izšle v samozaložbi. Tiskala jih je Litografija Čemažar in drug. Koračnici sta krepki in živahni. »Solnčni dnevi« je izredno spretno zložen venček z uporabo 16. slovenskih melodij iz Bajukovih, Žirovnikovih, Vodopivčevih, Zgančevih, Devovih, Grumovih in Gerbičevih zbirk. St. Premrl.

Anton Kosi: *Heilige Messe für Marienfeiertage*. Za 4glasni mešani zbor. Graz 1928. Odobril graški knezoškof. ordinariat. Ta mašna skladba, ki jo je skladatelj uglasbil, izdal in založil že l. 1926. s slovenskim besedilom, je izšla sedaj v založništvu Filipa Liebezeit v Gradcu, Theodor Körnerstr. 44. Skladba je vseskoz preprosta. — St. Premrl.

Mati objokanih. 12 Marijinih za mešani zbor. A. L. Mav, C. M. 1931. Odobril škof. ordinariat v Ljubljani, dne 19. februarja 1931, št. 808. Samozaložba. — Mavu glasba resnično iz srca vre. Zajemljivi so njegovi vedno novi domisleki, bodisi da jih prinese v kratki, komaj osemtaktini periodi ali celo manjši obliki, ali pa če jih obdelava v širjih oblikah. V tej zbirki je več kot polovica prav kratkih pesmic, nekakih skic s povečini izrazito slovensko noto. Kakor nekakšna meditacija se glasi št. 2, posvečena žalostni Materi božji. Zložena je v molu z izrazitimi in napetimi harmonijami. Živahne imitacije v dvoglasju prinaša št. 3; št. 8, »Slovenci Mariji«, je ponatisnjena iz priloge »Cerkv. Glasbenika« 1929, 9—10, lepa slovenska cerkvena pesem. Najlepša je št. 9 »Lepa, najlepša, Marija si ti«, zložena v trodelni obliki. Daljša umetna zborova pesem z uvodnim basovskim samospevom je tudi št. 11 »Pri Materi«. Zbirka v prikupnem, srednje velikem formatu, je tiskana. Posebnih tiskovnih pogreškov ni. Pri št. 3 mora vsekako v 1. taktu 2. sistema biti v tenoru *b* ne *h*; v predpredzadnjem taktu na st. 11. morajo biti tri osminke in dve šestnajstinki, v 3. taktu 1. sistema na strani 15. mora biti prva nota v tenoru in basu četrtinka. Alt pri sklepu bi mogel biti tudi *a*, pa bo bržčas *g*. — Cena zbirki je 12 Din. Dobiva se v vseh knjigarnah in pri skladatelju, Čukarica pri Beogradu. St. Premrl.

12 V zakramentu vse sladkosti. II. izdaja (s slovenskim besedilom). Za mešani zbor z orglami zložil Stanko Premrl. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931. — Ob priliki birmovanja sem opazil, da je na *Tantum ergo* — *Genitori* celebrant intoniral verz in oracija, če pa so peli V zakramentu vse sladkosti, je oboje odpadlo. Latinščina je še vedno slovesen jezik. Škoda, da tem skladbam ni podloženo še latinsko besedilo. Da pa so pričujoči napevi tega zakramentalnega himna lepi, je odveč dokazovati. Težko je lepoto prikazati, če nimaš daru, da jo sam začutiš. Premrlova glasba se razlikuje od drugih, kakor se loči sviranje improvizatorja umetnika od sviranja organista neumetnika — pogosto za lajka nezaznavno. A saj Premrlovo sviranje tudi lajikom ugaja. Tako ugaja tudi njegova pesem, ki je prav tako lepa in, kajpada, večasih prav tako težka. Štirje lepi in ne težki napevi so 1, 2, 8, 10, ali drugi štirje ne pretežki 3, 5, 9, 11; spretnejše organiste in pevce bodo težji (n. pr. 12) še bolj mikali. V štev. 5. imej bas v 14. taktu drugo noto *cis*. Josip. Klemenčič.

Sopek 10 cerkvenih pesmi. Za mešani zbor zložila Sr. M. Alakok Ekel. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931. Cena 20 Din. — Mi Slovenci pojemo vse: trenutno se oklenemo Riharja, se ga malo naveličamo, pa ga ne pozabimo; pride Foerster in ima veljavo njegova beseda; za njim in poleg njega zadivi Sattner; če je njegova umetnost komu pretežka, si lahko izvoli lažjo Hribarjevo; istočasno se uveljavlja Hladnik, ne da se odriniti kar tako; polagoma pridejo k sapi Hochreiter, Kimovec, Premrl; potem se korajžno prikaže Vodopivec in za njim Železnik in Mav; nastopijo umetnice ženske, posebno privlačni pojavi. Pa koliko drugih, koliko še tujih! Toda nam pride vse prav in kakor da je še vsega premalo. Vse to pojemo in Bog zna, kaj še vse! (Vsak organist ima navadno še svojo skrito umetniško torbo. Kdor iztika po korih, mu bo znano.) Če torej kdo trdi, da nismo moderni, mu ni verjeti, ali če pobijamo »modo«, saj bijemo sami sebe po zobeh! — Po vsem tem ne bi bilo treba k novi zbirki skladateljice Ekel niti pičice dostaviti; zgodilo se ji bo, kakor se je drugim. Vendar naj bo dovoljeno C. G. zavzeti napram tem skladbam določno stališče in to v prvi vrsti in samo radi skladateljice in njenega nadaljnega razvoja. Ko sem pregledoval te pesmi, sem se spomnil prve zbirke iste skladateljice in rečem, da se mi zde one prve boljše, ker so nekatere prav karakteristično invenciozne. Sam Hugolin Sattner jih je priporočil v »Slovencu«. Naj bo avtorici to v zadoščenje in še bolj to, da se

njena prva zbirka po nekaterih korih mnogo rabi. Prav je, naj se rabi še ta. Kar za deva harmonično formalno stran cerkvenih skladb, moramo zahtevati vsaj toliko, kolikor zahteva Foersterjeva »Cecilija«, zbori in skladatelji naj se ravnaajo vsaj po tem kanonu cecilijanstva. Besedila teh pesmi, deloma dopolnjena, deloma popravljena (mestoma na slabše), deloma nova in dasi čuvstvena, niso vselej dosti dobra; n. pr. v št. 6 kar mrgoli besedi cvetka in Terezika, kar mora učinkovati zoprno osladno. Sploh so diminutiva (besede, ki pomanjšujejo, nekakšne besede-igračke) zelo malo primerna v sveti liturgiji. Enako čuvstveni in srčni so napevi, prav za prav ne toliko napevi, ki jih izrazitejših ni v tej drugi zbirki, marveč je čuvstvena celotna faktura, in v tem je moč zbirke. Doseči čuvstvenost je ženski najbrž lažje kot moškemu. Štev. 5 je po mojem najboljša in v as-duru skladateljici navadno dobro izpade, boljše so tudi štev. 4, 6, 8, 10; štev. 3 pa se ne more meriti z Maškovo na čast Sv. Alojziju in štev. 9 se niti primerjati ne da z istoimensko Premrlovo. K slabim pesmim naj se komponirajo dobre in k dobrim še boljše. V štev. 3 naj se začetek drugega dela morda tako poživi: predtakte poj samo sopran; alt poj v 9. taktu (istočasno z basom in tenorom) a g f e d c, v 11. taktu poj alt g a g e f e, bas e f e b a g, tenor vedno c. V štev. 4 imej bas v 1. taktu šestnajstinko es, tenor v 3. taktu šestnajstinko as; na strani 9 tenor v predzadnjih treh taktih polovinke dis e h c c h, alt v predzadnjem taktu celo noto f. — Skladateljica Ekel se bo verjetno lepo umetniško razvila. Ima srečne, prijetne domisleke. Ima tudi mentorje in zaščitnike; naj ji torej dobro in prav svetujejo, da bo vredna vrstnica imenovanih glasbenikov, priznana ne le na koro, kjer pograbi organist v vsaki sili kakšno njeno pesem, marveč še bolj v študijski sobi treznega cerkvenega glasbenika.

Josip Klemenčič.

Lauda Sion. Pesmi v čast Sv. Duhu, Srcu Jezusovemu in Sv. Rešnjemu Telesu. Za moški zbor zložili Laharnar (2), Vodopivec (4), Komel (3), Lojze Bratuž (3). Dodan je koralni Pange lingua in štiriglasno harmonizirani odgovori za procesijo Sv. Rešnjega Telesa. Uredil Vinko Vodopivec. Samozaložba. Gorica, 1931. Prodaja Katoliška tiskarna v Gorici. Cena 4 lire. — Stil Goričanov je znan. Teh 12 pesmi nosi povsem njihov pečat. Pesmi so namenjene preprostim zborom, kakor so po večini vsi podeželski moški zbori. Posamezne skladbe hočejo biti smelejše, zanositelje, skladatelji se hočejo tudi v tesnih mejah po možnosti razživeti. Kljub temu ni težkoč. V sostavnem moškem zboru bodo pesmice lepo zvene. V štev. 1 imej drugi tenor v 5. taktu prvo četrtninko c, prvi in drugi bas na zlogu in vezani četrtninki b b in na besedi žalost osminki as b. Štev. 2 se dobro naslanja na koralno melodijo; v 1. taktu bi imel mesto fis rajši a (sploh bi bila v prvih taktih možna celotna slovesna koralna intonacija), v 6. taktu pa imej drugi tenor skupaj s prvim prvo noto h. V štev. 5 imej drugi bas v 10. taktu drugo četrtninko d, v štev. 6 drugi bas v 12. taktu drugo četrtninko e, v štev. 11 drugi tenor v prvem taktu zadnjo osminko b (opomniti moram, da je dominantna dostikrat bolj markantna kot septima, n. pr. spodaj v 9. taktu). K odgovorom bi bilo pripomniti, da predolgi konci preveč padajo iz koralnega stila in ritma in bosta mesto polovnih not mirno poudarjeni četrtninki brez dvoma lepši. Zategovanje v koralu je nekoralno. Prav tako punktacija pri Domine, audi nos in veniat ni koralno estetična. Po novem se Amen glasi h c in temu odgovarjajoča bodi i harmonizacija. Zbirko priporočam.

Josip Klemenčič.

Le enkrat še... za moški zbor in 0, da je roža — moje sree, za moški zbor in bariton uglasbil Zorko Prelovec. Založba pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, 1931. Cena vsaki partituri 5 Din (pri večji naročbi prvi kupljeni partituri 5 Din, nadaljnjim za ves zbor po 1.50 Din). — Prelovec ve, kar vemo vsi, da je treba včasih našim pevcem ustreči. Tako položi skladatelj roko na srce in prisluškuje, da mu odgovori preprosto in naravnost. S tem ni rečeno, naj šele ta pripomba upraviči nastanek teh pesmi, nasprotno naj jih upravičijo raje vse tiste skladbe, ki se do zdaj morda niti enkrat še niso pele — ker Prelovčevi sta dovolj dobri in se bosta peli v uri oddiha in mehkega razpoloženja. Prva je čistejše narodno občutena, druga že bolj v umetno narodnem tonu kaklega Gerbiča. Celu baritonova partija se dokaj spretno umika prvemu

basu. Bolje bo skoraj, če napravi bariton v predzadnjem taktu k noti d zadnjega takta primerno anticipacijo, kar pač pri predpisanem molto ritardando ne bo težko. Par taktov preje (6. in 7. samospeva) bi mogel imeti bariton na zlogu zr noto c, drugi tenor na zlogu nih istotako c in v naslednjem taktu bariton in prvi bas na zlogu m o osminki (vezani) h c, na zlogu -ja od šestnajstinki b b. Približno isto je opazil skladatelj, toda zapisal je drugače in simetrija tudi ni brezpogojno obvezna. Oba zbora priporočam.

Josip Klemenčič.

Razne vesti.

Sklep šolskega leta 1930/31 na orglarski šoli v Ljubljani je bil 27. junija. Šolo so dovršili trije učenci: Grošelj Ivan (z odliko), Rovnanšek Vid (z odliko) in Zupet Alojzij. — 30. junija je bilo v šolo nanovo sprejetih šest učencev: Bavdas Alojzij iz Št. Vida pri Stični, Hudobivnik Josip iz Osilnice, Marolt Anton iz Dobrepolj, Prosen Janez iz Krke, Šušteršič Franc iz Krke, Turk Ivan iz Loža. — Začetek prihodnjega šolskega leta bo 28. septembra. Vpisovanje vseh učencev ob devetih dopoldne.

Na celjski orglarski šoli je bilo v šolskem letu 1930/31 30 učencev. Absolventov je bilo osem.

Absolutorijski in diplomski izpiti na drž. konservatoriju v Ljubljani. Koncem šolskega leta 1930/31 je napravil na ljubljanskem konservatoriju absolutorijski izpit visoke šole iz klavirja in absolutorijski izpit srednje šole iz kompozicije g. Pavel Šivic. Dalje so napravile absolutorijski izpit srednje šole iz solopetja gdč. Arko Herta, Dolenc Josipina, Meze Anita in Mlekuš Marijela. Rančigaj Pavel pa je napravil absolutorijski izpit srednje šole iz orgel. Diplomski izpit pedagoškega-učiteljskega oddelka drž. konservatorija pa so napravili pred posebno komisijo pod predsedstvom ravnatelja g. Mateja Hubada: gg. Juvanec Ferdinand, Krmpotič Ivan, Lubec Roza, Menardi Pia, S. Rakovec Cirila, Sušnik Marija in s. Žulj Ljubomira.

Na drž. konservatoriju v Pragi je dovršil kompozicijsko šolo pri prof. K. B. Jiraku g. Drago Šijanec iz Maribora. Mnogo priznanja so mu prinesle zlasti priredbe lužiško-srbskih narodnih pesmi, ki so bile dosedaj v mednarodnem glasbenem svetu neznane.

V ljubljanski operi so se v letošnji sezoni izvajale poleg zadnjič naštetih oper in operet še Beethovnov *Fidelio*, Halevyjeva *Židinja* in Kalmanova *Violica iz Montmartra*.

Ljubljanski tiskarski moški zbor »Grafika« je pod vodstvom svojega pevovodje prof. Adolfa Gröbminga in s sodelovanjem pianista prof. Antona Ravnika priredil koncem junija pevsko turnejo v Prago. Dali so koncerte v Pragi in v Laznah Podebradech, nazaj grede pa še na Dunaju. »Grafika« je popolnoma uspela. Občinstvo je povsod sprejelo njih petje z navdušenjem; tudi kritika enoglasno daje »Grafiki« in njenemu pevovodji vso hvalo in priznanje. — »Cerkveni Glasbenik« »Grafiki« prav iskreno čestita!

V dneh od 6. do 8. septembra se bo vršil v Ljubljani prvi glasbeni festival. Pevska zveza bo priredila koncert, pri katerem bo nastopilo okrog 2000 pevcev. Operne in dramske predstave se bodo vršile na prostem. V stolnici bo orgelski koncert.

Č. M. Eleonora Hudovernik, prefektinja in voditeljica glasbenega kora v uršulinski cerkvi v Ljubljani, obhaja letos 50 letnico kot redovnica in organistinja. Zaslužni jubilanški prav iskreno čestitamo.

Naš rojak, operni pevec Josip Rijavec, je dosegel izredne uspehe v Buenos Airesu. Nastopil je v opernem gledališču »Colon« v Wagnerjevi operi »Meistersinger« in sicer prvič v tej vlogi.

Dne 28. junija so v Cerkljah pri Kranju odkrili spominski plošči tamošnjima rojakoma † skladatelju Davorinu Jenku in † gledališkemu režiserju in pisatelju Ignacu Borštniku. Cerkljanska šola, ki praznuje letos 140 letnico svo-

jéga obstoja, je dobila od ministrstva prosvete naslov »Narodna šola Davorina Jenka«. Šolsko upravitelstvo v Cerkljah je o tej priliki izdalo obširno spomenico, naslovljeno »Od Ilirije do Jugoslavije«. Spomenica se bavi v prvi vrsti s kar moč preglednim in temeljitim popisom razvoja tamošnje šole, v drugem delu pa podaja bodisi daljše bodisi krajše življenjepise cerkljanskih veljakov. Med temi se nahajajo tudi odlični glasbeniki: Davorin Jenko, Andrej Vavken in dr. Frančišek Kimovec.

V Beričevem pri Ljubljani so 7. junija slovesno odkrili spomenik slovenskemu skladatelju Juriju Flajšmanu.

Aljažev prosvetni dom nameravajo postaviti na Dovjem. Prispevke sprejema župni urad na Dovjem, p. Mojstrana.

V Predosljah pri Kranju poje cerkvena pevka, altistinja Marija Uranič na ondotnem koru že 56 let in sicer od svojega 13. leta dalje. V cerkev hodi s Kokrice tri četrt ure daleč. Pač lep zgled požrtvovalnosti za čast božjo! Spoštovanje in priznanje taki cerkveni pevki!

Umrla je 28. maja 1931 v Ljubljani koncertna pevka gospa Jelica Vuk-Sadar, upokojena učiteljica. Naj počiva v miru!

V Ljubljani je 24. maja preminul g. Henrik Venedig, narednik vojne godbe dravske divizijske oblasti. Pred enim letom je napravil v Beogradu kapelniški izpit. Bolan na jetiki se je nekaj časa zdravil na Golniku, a je končno podlegel težki bolezni. V orkestru je igral I. gosli. Mnogokrat je s svojo umetniško igro poveličeval tudi službo božjo v ljubljanski stolnici in v drugih cerkvah. Zelimo mu pokoj v Bogu.

Višnjegorčan g. Ivan Pajk se je pred 31 leti preselil v Ameriko. Zdaj ima v mestu Conemangh v lastni hiši trgovino z zlatnino, dragimi kamni, urami. Hkrati pa sodeluje kot solist pri Johnstown Opera Compagny. Pri gledališču pa ni le priljubljen pevec basist, temveč tudi član ravnateljstva.

Gospod Anton Tramte, izdelovalec harmonijev ter uglaševalec klavirjev in orgel, se je nastanil v Medvodah. Priporočamo ga.

Pevsko društvo »Obilič« je priredilo v juliju več koncertov v Sloveniji. Nastopilo je v Kranju, Trbovljah in Celju.

V Parizu se je 5. junija vršil koncert jugoslovanske glasbe. Ves spored so izvajali člani jugoslovanske kolonije v Parizu, z izjemo Duganovih skladb za orgle, ki jih je podala gdč. De Lasalle.

Belgrajski kvartet (Mihajlović, Ličar, Zorko in Tkalčič) je pred kratkim z uspehom gostoval v Sofiji.

Belgrajski akademski pevski zbor »Obilič« je 23. aprila pod vodstvom opernega kapelnika Lovra Matačića na koncertu izvajal A. Brucknerjevo mašo v d-molu in njegov Te Deum. To je bilo prvo izvajanje Brucknerja v Belgradu.

Znani češki cerkveni skladatelj Vojteh Rihovsky je obhajal letos 60 letnico rojstva. Pred kratkim je izšla njegova nova latinska nova maša v čast sv. Janezu Nepomučanu, op. 72, za mešani zbor in orgle ali za orkester. — Založil Urbanek, Praga.

V Bruslju je 12. maja umrl znameniti violinist Eugene Ysaye, star 73 let.

Slavni italijanski dirigent Arturo Toscanini se je izselil iz Italije. Vzrok: neprilike s fašisti. Zdaj deluje v Bayreuthu.

Starosta avstrijskih glasbenih znanstvenikov, dvorni svetnik dr. Guido Adler je obhajal 1. novembra 1930 75 letnico. Svetna in cerkvena glasba mu mnogo dolguje kot raziskovalcu, organizatorju in učitelju. Tudi več slovenskih glasbenikov je našlo mnogo pobude pri tem izrednem učenjaku, do l. 1917. rednemu profesorju na dunajski univerzi.

Stare velike Križmanove orgle v St. Florianu na Zg. Avstrijskem so 28. decembra 1930 v dunajskem »Radio« prenosu zadnjič donele. Z novim letom 1931 so jih začeli prenavljati. Delo je poverjeno orgelskim tvrdkam Mauracher (Linz) in Dreher & Flamm (Salzburg).

Slovenski komorni zbor. Nar. železničarsko glasbeno društvo **Sloga** v Ljubljani je sklenilo ustanoviti komorni zbor, ki naj bi imel le omejeno število članov (največ 24) in naj bi gojil staro madrigalsko in sodobno najnovejšo zborovsko-instrumentalno glasbo. Društvo Sloga vljudno vabi one dame in gospode vseh stanov, ki še niso včlanjeni v kakem ljubljanskem zboru in bi imeli zanimanje za sodelovanje v tem komornem zboru, da blagovolijo javiti svoj natančen naslov društvenemu zboru na železniško direkcijo. Pogoji sprejema so: Zanesljiv relativen posluh, popolno obvladanje osnovne glasbene teorije in izvežban, lep glas. Ker bi bili zbrani v zboru sami zanesljivi pevci in pevke, ki bi svoje parte sami doma naštudirali, bi odpadle vse dolgočasne in mučne vaje; skušnje bi bile posvečene zgolj oblikovanju sloga in predavanja. Zbor naj bi previedoma izvajal dva do tri komorne koncerte v sezoni. Imel naj bi nalogo izvajati skladbe splošne, zlasti sodobne glasbene literature, ki so namenjene le kvalificiranim zborom. Društveni odbor prosi za blagohotne pismene prijave.

Starinske vodne orgle so našli v Budimpešti.

Znani češki muzikolog **Ludvik Kuba** je objavil v »Sveslavenskem zborniku« spis »V Bile Krajine«. L. 1888. se je podal na jug iskat narodnih napevov. Prehodil je Gorenjsko, Notranjsko, Dolenjsko ter zašel preko Kočevja v Belo Krajino. Bil je v Uskokih, v Črnomlju, v Adlešičih (pri župniku Sašlju), v Radovici (pri župniku Schweigerju) in pri Treh farah. Z ljubeznijo in toploto govori o kraju, prijateljih in gostiteljih v tistih dneh. Opiše belokranjsko nošo. V Adlešičih je ujel pesem »V ovi Črni gori žarki ogenj goric z napevom. Primerja jo z variantami pri Bolgarih in Črnogorcih, in belokranjski napev ima za najlepši od vseh treh.

V Pragi so pred kratkim slavili 150 letnico smrti ene najzanimivejših osebnosti češke glasbe, **Josipa Myslivečka**, ki so ga v Italiji imenovali »il divino Boemo« — božanski Čeh. Mysliveček je l. 1789., star 15 let, odšel v Italijo, in se je tam proslavil že s prvo opero »Bellerofonte«. Zložil je nato še 15 drugih oper, ki so jih uprizarjali po raznih tedanjih gledališčih v Italiji, Bavarski in Avstriji. Poleg slave si je pridobil tudi veliko bogastvo. A ko ni mogel več skladati, so ga pozabili in je končno umrl v bedi. Značaj njegove glasbe je čisto italijanski.

DAROVI ZA »CERKVENI GLASBENIK«.

Msgr. Fr. Ks. Walczynski, stolni kanonik in dekan v Tarnowu (Poljska), 110 Din; neimenovan 30 Din; gdč. Amalija Kecelj, učiteljica v Ljubljani, 25 Din; po 20 Din: gdč. Liza Serajnik, učiteljica v Mariboru, gosp. Anton Petje, organist v Sv. Križu pri Litiji; po 15 Din: g. Ivan Sadar, organist na Dobrovi; po 10 Din: g. Jože Rozman, kaplan v Šmarju, g. Josip Brečko, regens chori v Osijeku, g. Davorin Colnarič, organist v Šent Janžu na Dravskem polju, g. Ivan Krpač, organist v Šmartnem pri Slovenjgradcu; po 5 Din: g. Maks Feguš, organist v Teharjih. Najlepše se vsem zahvalujemo. Bog plačaj!

LISTNICA UPRAVE.

Na naše terjatve v juliju se je odzvala komaj slaba polovica naročnikov in poravnala naročnino. Kaj pa drugi? Prosimo, ne odlašajte, temveč poravnajte takoj, sicer Vam lista pri najboljši volji ne moremo več pošiljati.

Današnjemu listu je priložena glasbena priloga (8 strani), ki prinaša dr. Anton Dolinarjev mešani zbor z orglami »Božansko Srce«, Stanko Premrl ov mešani zbor »Zadostovanje božjemu Srcu« in Fran Požunov meš. zbor z orglami »Večerna pesem Marijic«. Posamezni izvodi po 2 Din.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za Italijo 50 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravnništvo: Pred Skofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.